СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 4.41, 21.44, 17.03;
Віцебск — 4.22, 21.43, 17.21;
Магілёў — 4.30, 21.34, 17.04;
Гомель — 4.37, 21.21, 16.44;
Гродна — 4.58, 21.58, 17.00;
Брэст — 5.07, 21.48, 16.42.

МЕСЯЦ:
Маладзік 30 чэрвеня.

ІМЯНІНЫ:
Лявонція, Іпація, Фядула; Галіны, Мар'яна.

ЗВЯЗДА

1 ЛІПЕНЯ 1992 г.
серада, № 130 (21908)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

РОЗГАЛАС

РЭФОРМА ТРЭЦЯЙ УЛАДЫ

Адным з краевугольных камянёў прававой дзяржавы з'яўляецца судовая ўлада. Колькі гарачых слоў і цэлых навуковых трактатаў прысвечана неабходнасці кардынальнай рэформы судова-прававой справы. І вось, здаецца, гэта пытанне атрымае, нарэшце, сваё лагічнае вырашэнне. Прынамсі пра гэта вялася прынцыповая, зацікаўленая размова на расшыраным пасяджэнні Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па заканадаўству, якое адбылося ўчора пад старшынствам кіраўніка камісіі Д. Булахава. Абмеркаваны ход выканання пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 23.04.92 г. «Аб канцэпцыі судова-прававой рэформы ў Рэспубліцы Беларусь» і меры па яе арганізацыйнаму і матэрыяльна - тэхнічнаму забеспячэнню.

У выступленнях міністраў юстыцыі і ўнутраных спраў Л. Дашука і У. Ягорава, старшыні Камітэта дзяржбяспекі Э. Шыркоўскага, намесніка Генеральнага пракурора І. Сашчэкі, старшыні Вышэйшага гаспадарчага суда У. Бойкі, намесніка Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь С. Брыля, іншых прамоўцаў прагучала заклапочанасць, нават трывога за стан крымінальнай абстаноўкі ў рэспубліцы, ажыццяўлення судова-прававой рэформы.

У прынятым па гэтаму пытанню рашэнні адзначана перш за ўсё няўзгодненасць у дзеяннях пэўных службаў і ведамстваў, адсутнасць комплекснага падыходу да вырашэння праблем судова-прававой рэформы, абмежаванасць кола суб'ектаў, непасрэдна занятых яе праўдзеннем. Не на належным узроўні і матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне дзейнасці судоў.

Уладзімір ГОЙТАН.

БУДУЦЬ І Ў НАС СВАЕ МАГІСТРЫ

На пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларусі, што адбылося 26 чэрвеня, прынята пастанова аб сістэме атэстацыі навуковых і навукова-педагагічных кадраў рэспублікі. Савету Міністраў даручана распрацаваць і прадставіць на разгляд парламента праект Закона «Аб навуковых ступенях і навукова-педагагічных званнях».

БелаПАН

ПАМОЧНІКІ ДЗЕЛАВЫХ ЛЮДЗЕЙ

БРЭСТ. **(У. Макарэвіч).** З новага навучальнага года ў Брэсцкім прафтэхвучылішчы № 229, якое выпускае радыёмеханікаў па абслугоўванню і рамонту тэле- і радыёапаратуры, іншай складанай бытавой тэхнікі, будуць рыхтаваць спецыялістаў для работы ў свабоднай эканамічнай зоне, што ствараецца ў раёне Брэста.

Гэта памочнікі дзелавых людзей — кіраўнікоў фірм, сумесных, дзяржаўных і іншых прадпрыемстваў. Яны павінны будуць ведаць англійскую і польскую мовы, асновы бухгалтарскага ўліку, умець працаваць на машынках з лацінскім шрыфтам, з персанальным камп'ютэрам, сучаснай аргтэхнікай.

А ў прафтэхвучылішчы № 51 маюць намер рыхтаваць сакратароў-рэферэнтаў — таксама для работы ў свабоднай эканамічнай зоне.

ХОЧАШ ВУЧЫЦЦА—ПЛАЦІ

ГРОДНА. Набор у мясцовы медінстытут у гэтым годзе скарочаны ўдвая, з 600 да 300 чалавек, ды і то для свабоднага конкурсу застаецца нешта каля 120 месц. Для параўнання адзначым, што ў мінулыя гады толькі ад адных медалістаў паступала да 400 заяў. Аднак і для тых, хто не пройдзе конкурсу, ёсць шанц вучыцца. Для гэтага трэба плаціць — 95 тысяч рублёў у год па сённяшніх цэнах.

ДА ЎРУЧЭННЯ ВЯРЫЦЕЛЬНЫХ ГРАМАТ

Надзвычайны і Паўнамоцны пасол Украіны ў Рэспубліцы Беларусь Уладзімір Жаліба 30 чэрвеня ўручыў вярыцельныя граматы старшыні беларускага парламента Станіславу Шушкевічу.

Уладзімір Іванавіч Жаліба нарадзіўся 24 лютага 1934 года, украінец. Закончыў сельскагаспадарчы інстытут у горадзе Умань па спецыяльнасці аграном-глебазнавец.

З 1957 года ён працаваў у Цярнопальскай вобласці аграномам, галоўным аграномам, начальнікам райсельгасінспекцыі, галоўным дзяржаўным інспектарам па закупках. З 1962 года займаў розныя пасады ў партыйным апараце. З 1971 года — першы намеснік старшыні Цярнопальскага аблвыканкома. З 1973 года — зноў на партыйнай рабоце, але ўжо ў Чарнігаве. З 1978 года — слухач Акадэміі грамадскіх навук пры ЦК КПСС. З 1980 года — старшыня выканкома абласнога Савета народных дэпутатаў, старшыня абласнога Савета народных дэпутатаў у Кіраваградзе. З 1992 года — член Камісіі Вярхоўнага Савета Украіны па пытаннях дзейнасці Саветаў народных дэпутатаў.

Жанаты, мае дваіх дзяцей.

МЗС Рэспублікі Беларусь—БЕЛТА.

УКРАІНА РАЗЫХОДЗІЦЦА З РУБЛЁМ

Адным з найбольш важных дакументаў, якія будуць стаяць на парадку дня сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў 6 ліпеня ў Маскве, каардынатар Рабочай групы Савета кіраўнікоў дзяржаў і Савета кіраўнікоў урадаў СНД Іван Каратчэня лічыць канцэпцыю Статута Садружнасці. Яго адсутнасць, на думку Каратчэні, у многім ускладняе вырашэнне вельмі многіх важных пытанняў. Напрыклад, аб прававым статуце Гаспадарчага суда СНД.

Чакаецца, што кіраўнікі Садружнасці 6 ліпеня разгледзяць пытанне аб каардынацыі дзеянняў і абароне інтарэсаў дзяржаў «рублёвай зоны» з увядзеннем нацыянальнай валюты. Як ужо паведамлялася, на сустрэчы кіраўнікоў урадаў краін СНД, якая адбылася 26 чэрвеня ў Мінску, гэты дакумент быў парафіраваны, а паўнамоцным прадстаўнікам урадаў, міністрам фінансаў Садружнасці дадзены даручэнні распрацаваць шэраг яго палажэнняў.

Гаворачы аб уражаннях ад прайшоўшай сустрэчы ў Мінску, Каратчэня зазначыў карэспандэнту «Інтэрфакса», што, нягледзячы на вялікую ступень складанасці данага праекта, узгадненне, абмеркаванне яго праходзіла без якіх-небудзь рознагалоссяў.

Каардынатар групы сказаў таксама, што Украіна ў хуткім часе выйдзе з «рублёвай зоны».

На будучай сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў будзе абмяркоўвацца шэраг важных праблем, у прыватнасці, праект узгаднення сістэмы ППА СНД і праект палажэння аб Савеце калектыўнай бяспекі.

3 ліпеня ў Маскве збяруцца міністры замежных спраў і міністры абароны рэспублік СНД. Яны канчаткова вызначаць асноўныя пункты парадку дня, магчыма, парафіруюць шэраг дакументаў, зробяць сумесную заяву аб ступені гатоўнасці кіраўнікоў дзяржаў СНД.

Вячаслаў ЗЯНЬКОВІЧ.

ЗБЯРОМ «ФОЛЬКСВАГЕН»?

Першы намеснік Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Міхаіл Мясніковіч прыняў ў Доме ўрада старшыню праўлення аўтамабільных заводаў «Фольксваген» пана Даніэля Гедэвара. Абмеркаваны перспектывы развіцця двухбаковых эканамічных адносін. У прыватнасці, разгледжана магчымасць будаўніцтва ў рэспубліцы гэтым канцэрнам завода па зборцы легкавых аўтамабіляў з гатовых вузлоў і дэталей, а таксама ўзвядзення ў Мінску ўзорнага цэнтра па продажу і сэрвіснаму абслугоўванню аўтамабіляў «Фольксваген».

Пан Гедэвар праявіў вялікую цікавасць да сумеснага праекта БелаўтаМАЗа і германскай фірмы «Неаплан» па вытворчасці аўтобусаў.

Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь—БЕЛТА.

РАДЫЁ ФАКТ

Камісія па гісторыі і культуры Беларускага народнага фронта «Адраджэнне» правяла «круглы стол» на тэму «Дзяржаўная мова ў сродках масавай інфармацыі». Удзельнікі — пісьменнікі, літаратуразнаўцы, журналісты разглядалі ролю і месца беларускай мовы ў інфармацыйнай прасторы Беларусі.

***

Маскоўскае сацыялагічнае агенцтва па даных апытання жыхароў расійскай сталіцы ўстанавіла, што рэйтынг віцэ-прэзідэнта Аляксандра Руцкога значна ўзрос. Цяпер ён карыстаецца такой жа папулярнасцю, як і прэзідэнт Барыс Ельцын, хоць раней моцна ўступаў яму. Сёння Руцкому, як і Ельцыну, давяраюць 38 працэнтаў масквічоў. Сацыёлагі адзначаюць што немалаважную ролю ў росце папулярнасці Руцкога адыграла тая рашучая пазіцыя, якую ён заняў у абароне рускамоўнага насельніцтва ў Прыднястроўі.

***

Мэр Масквы Юрый Лужкоў забараніў маскоўскаму камітэту Расійскай камуністычнай рабочай партыі праводзіць 2 ліпеня мітынг з заяўленай тэмай — «Прадстаўленне палітычнай апазіцыі пастаяннага штодзённага тэлевізійнага часу». Прычына ў тым, што арганізатарамі мітынгу не захаваны тэрміны падачы паведамлення аб мерапрыемстве, а таксама з іх боку праяўляліся парушэнні грамадскага парадку пры правядзенні сваіх мерапрыемстваў 23 лютага, 9 мая і 12 чэрвеня.

***

Месяц назад Банк Літвы запусціў у абарачэнне ўласныя грашовыя знакі з наміналам 200 і 500 — маламфарматныя паперкі з адлюстраваннем мядзведзя і зубра. Іменна імі пачалі выдаваць частку зарплаты.

І вось урадавае паведамленне: характарыстыка некаторых новых грашовых знакаў не адпавядае нарматыўным апісанням. Прасцей кажучы, яны з бракам.

Між іншым, урад са здзіўленнем адзначыў: фактаў падробкі новых грошай не выяўлена. Відаць, падробліваць псеўдарублі, да таго ж і бракаваныя, фальшывамянетчыкі лічаць для сябе ганебным.

***

Нягледзячы на ўрадавыя заявы аб тым, што крона з'яўляецца адзіным законным плацежным сродкам на тэрыторыі Эстоніі, расійскі «драўляны» рубель па-ранейшаму карыстаецца актыўным попытам у краіне. Найбольш рызыкоўная публіка вядзе рублёвы гандаль, не звяртаючы ўвагі на закон. Абвяшчаюць аб гэтым таблічкі, выстаўляемыя «бізнесменамі», напрыклад: «Мяняю макароны на рублі». І паспрабуй падкапацца. Так што дэкрэтам рубель на эстонскім рынку звесці пакуль што не ўдалося.

***

У Парыжы адбылася прэс-канферэнцыя, якую арганізавалі сем князёў Раманавых. Яны не прызнаюць у якасці кіраўніка расійскага імператарскага дома дачку нядаўна памёршага вялікага князя Уладзіміра Кірылавіча — Марыю Уладзіміраўну. Фармальна тэмай сустрэчы з журналістамі было прадстаўленне фонду сям'і Раманавых, закліканага дапамагчы маральнаму і духоўнаму адраджэнню Расіі. Аднак 70-гадовы князь Мікалай Раманаў падкрэсліў, што наследаванне прастола павінна ісці па мужчынскай лініі. Разам з тым ён адзначыў, што не жадае ўмешвацца ў палітычныя працэсы і што наўрад ці мадэлі мінулага прыгодныя для будучай Расіі. Некаторыя з князёў, што сустрэліся ў Парыжы, дарэчы, упершыню ўбачылі адзін аднаго, паколькі жывуць у розных краінах.

***

Асацыяцыя «Проціракавы саюз» Падольскага адміністрацыйнага раёна плануе адкрыць тут першы ў Расіі хоспіс-установу па догляду асабліва цяжкіх ракавых хворых. Пакуль жа супрацоўнікі асацыяцыі арганізавалі бясплатнае харчаванне для хворых з сем'яў маламаёмных і патранажны догляд дома.

***

На самарскіх барахолках бутэльку гарэлкі можна купіць за чатыры рублі, каньяку — за восем, падробку пад спартыўны «Адыдас» — за 20. Але толькі металічных — з барэльефам Ільіча. А ў горадзе Энгельсе Саратаўскай вобласці бляшанку растваральнай кавы аддаюць за сем, а восемсотрублёвую трусіную шапку — за 15 металічных.

РЫНАК І АНТЫРЫНАК

Цень на пляцень

НАВОДЗІЛА ПАДАТКОВАЯ ІНСПЕКЦЫЯ, УТАЙМОЎВАЮЧЫ БРОКЕРСКУЮ ДЗЕЙНАСЦЬ КАЛГАСА

Многія калгасы, саўгасы, фабрыкі, заводы, вытворчыя аб'яднанні нашай рэспублікі, як, дарэчы, і іншых рэгіёнаў былога Савецкага Саюза, сядзяць зараз на картатэцы. Прычына простая: не падрыхтаваны як след пераход да рынку балюча ўдарыў ледзь не па кожнаму калектыву. Няма ў іх грошай выплаціць заработную плату, набыць неабходнае абсталяванне і тэхніку, разлічыцца за крэдыты і да т. п. Выкручвайся з гэтага незайздроснага становішча сам, як можаш, асабліва не спадзеючыся на дзяржаву — такі дэвіз сёння ў кожнага чалавека і калектыву.

Не стаў ён выключэннем і для калгаса імя Калініна Добрушскага раёна. Нядаўна яшчэ моцная гаспадарка, куды неаднойчы прыязджалі па вопыт, напачатку не вытрымала націску дзікага рынку, не ўстаяла на нагах. Жывёлу мясакамбінаты не прымалі з прычыны перагрузкі халадзільнікаў. Да збору ўраджаю сельгаспрадукцыі яшчэ было далёка. Грашовых паступленняў ад продажу малака дзяржаве яўна не хапала, каб неяк утрымацца на плаве. Адным словам, дрэнь справы. Але ж, як кажуць, бязвыхадных становішчаў не бывае. Прыкінулі кіраўнікі калгаса, што да чаго, і пасля доўгіх сумненняў вырашылі падацца ў брокеры. Маўляў, справа новая, у духу часу, магчыма, і выцягне з гэтага тлуму. Бо, вядома ж: хто не рызыкуе — той не п'е шампанскага.

Як і патрабуецца, сабралі праўленне і вынеслі рашэнне аб набыцці брокерскага месца на Беларускай аграпрамбіржы. Агульны сход калгаснікаў зацвердзіў яго, хаця многія члены гаспадаркі сумняваліся ў поспеху справы. І вось ужо за тое месца заплачана 50 тысяч рублёў і атрымана права на законных падставах рэалізоўваць і купляць праз біржу ўсё, у чым маюць патрэбу, улічваючы, што планавыя і забеспячэнскія органы не спраўляюцца з пастаўкай сельскай гаспадарцы матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў, продажам у кароткія тэрміны лішняй у гаспадарках прадукцыі і г. д.

Сумненні скептыкаў развеяліся даволі хутка, нібы дым пры моцным ветры. За два месяцы —студзень і люты—калгас рэалізаваў тавараў народнага спажывання, насення кукурузы, крухмалу, рознай тэхнікі і г. д., якія належалі яму, на 685 тысяч рублёў. Апрача таго, ён здолеў прадаць на 900 тысяч рублёў прадукцыі прадпрыемства «Легмінрэсурсы» Рэспублікі Беларусь. Прывяду і такія лічбы. Калектыў гаспадаркі атрымаў прыліў свежых фінансавых сіл — прыбытак у суме 253 тысячы рублёў. Ён жа заплаціў дзяржаве амаль 158 тысяч рублёў падатку, які папоўніў раённы бюджэт.

Такім чынам, у той, здавалася б, бязвыхаднай сітуацыі, аб якой расказана вышэй, у выйгрышы аказаліся ўсе — і гаспадарка, і дзяржава, і пакупнікі з самых розных рэгіёнаў нашай рэспублікі. Акрыленыя поспехам, стараючыся зрабіць яшчэ такія-сякія ін'екцыі для далейшага ўмацавання эканомікі калгаса, яго кіраўнікі ўзяліся ажыццявіць яшчэ адну аперацыю—продаж металічных труб на чатыры мільёны рублёў. Аднак на яго шляху да мэты паўстала грозная дзяржаўная арганізацыя — падатковая інспекцыя Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь па Добрушскаму раёну. Яна вынесла свой рашучы вердыкт — калгаснікаў у брокеры «не пушчаць», а іх дзейнасць у гэтым напрамку ўтаймаваць такім макарам, каб дзесятаму заказалі. Крый Божа, каб у брокеры ўслед за калінінцамі (а яны першымі на Гомельшчыне сярод калгасаў і саўгасаў адважыліся на такі крок) палезлі іншыя! Гэтак жа яны разваляць сацыялістычныя формы гаспадарання.

Таму хуценька паставілі перад калгаснікамі своеасаблівы шлагбаўм — брокерская дзейнасць гаспадаркі — нестатутная, а значыць, незаконная, і таму — тыя 1.622 тысячы рублёў, атрыманых ад яе, аддайце, галубочкі, у даход дзяржавы. Прачытаў гэты прыгавор старшыня калгаса Міхаіл Кавуноў і за галаву схапіўся: гаспадарка з носам застаецца, на самае дно падае. За што? Усім выгада ад яе новай справы, нікому шкоды яна не прыносіць. Паклікаў да сябе галоўнага бухгалтара калгаса Пятра Цыганка і разам думу думаць пачалі: што рабіць?

Здаецца, нічога не парушылі, хаця работнікі інспекцыі грозна папярэджваюць, што сваёй брокерскай дзейнасцю калгас ігнараваў цэлы рад артыкулаў Грамадзянскага кодэкса рэспублікі і яе закона аб прадпрыемствах. Акрамя таго, брокерская дзейнасць наогул у статуце гаспадаркі не прадугледжана. А гэта, пытае інспекцыя, ведаеце, чым пахне? Самаўпраўствам у прававой дзяржаве. І—шасць абухом па галаве, каб лепш думала: тэрмінова пералічыце ўсю выручку ў даход дзяржавы.

Але і кіраўнікі калгаса не лыкам шытыя. Яшчэ раз уважліва пазнаёміліся з законамі, сваім статутам, параіліся з юрыстамі, звярнуліся ў райвыканком і прыйшлі да высновы — інспекцыя не мае рацыі. Бо ў статуце гаспадаркі чорным па беламу напісана, што яна мае права займацца самымі рознымі відамі дзейнасці, якія не забаронены заканадаўчымі актамі рэспублікі. Між іншым, і райвыканком у сваім рашэнні пацвердзіў, што брокерская дзейнасць статутам калгаса не забаронена. Да таго ж гаспадарка не ўхіляецца ад выплаты падаткаў дзяржаве. Дык што яшчэ трэба?

— Каб у статуце былі менавіта такія словы: брокерская дзейнасць, — упарта стаяў на сваім начальнік Дзяржаўнай падатковай інспекцыі МФ Рэспублікі Беларусь па Добрушскаму раёну Іван Рабко.

— Ды не трэба перагінаць палку, — пераконвалі яго кіраўнікі калгаса.

— Нічога не ведаю. У выпадку адмовы будзеце трымаць адказ у судзе.

Суддзя гаспадарчага суда Гомельскай вобласці Аляксей Шыбанаў разгледзеў гэту канфліктную справу і расставіў усе кропкі над «і». А іменна: іск падатковай інспекцыі не задаволіў. Канец лагічны. Але так і хочацца задаць пытанне таму ж Івану Рабко: перш чым прымаць рашэнне і псаваць нервы сабе і іншым, ці не лепш было б (калі не ведаеш усіх нюансаў новаўвядзенняў) як належыць пракансультавацца ў юрыстаў ці свайго начальства? Тады і не была б інспекцыя ў палоне ўстарэлых інструкцый, не наводзіла б цень на пляцень.

У. ПЕРНІКАЎ.

Добрушскі раён.

ПАКУПНІКА ЎЖО НОСЯЦЬ НА РУКАХ?

Сёння ў Мінску, у памяшканні выставачнага комплексу «Мінскэкспа», пачынаецца міжнародны ўніверсальны Беларускі кірмаш «Усход—Захад—Поўнач—Поўдзень». У ім прымаюць удзел каля 400 фірм, прадпрыемстваў і кампаній з краін СНД, Балтыі, а таксама Германіі, Бельгіі, Італіі, Польшчы і іншых дзяржаў.

Не баючыся памыліцца, можна сказаць, што адным з самых ходкіх моўных выразаў, якімі мы сёння пачынаем і заканчваем нашы размовы, з'яўляецца такі: «Хто б мог падумаць?» Сапраўды, хто б мог яшчэ паўгода назад меркаваць, што ў цяперашні час жорсткага ўсеагульнага дэфіцыту на ўсё і ўся, складзецца сітуацыя, калі прадаўцоў будзе ў шмат разоў больш, чым пакупнікоў, і апошніх стануць, вобразна кажучы, цягнуць за рукаў і ўлагоджваць, каб толькі што-небудзь купілі?

Яшчэ год назад на такіх камерцыйных мерапрыемствах, як «Мінскі кірмаш», з кожных сямі яго ўдзельнікаў тавары прадаваў толькі адзін. На сённяшнім жа кірмашы дзевяць дзесятых экспанентаў будуць прадаўцамі. Не трэба, аднак, вельмі захапляцца гэтым фактам і думаць, што такія суадносіны попыту і прапановы дыктуе іменна рынак. Усё куды больш сурова і празаічна: з-за высокіх цэн на сваю прадукцыю нашы айчынныя, ды і іншыя вытворцы літаральна затаварыліся. З мэтай дапамагчы вытворчым калектывам, выцягнуць іх са стану калапсу і быў задуманы міжнародны кірмаш. Усе яны хочуць цяпер мець як мага больш «драўляных» рублёў, якіх сёння так не хапае, — і гэту праблему дапаможа вырашыць кірмаш. Тое, што рубель даволі нечакана «запрацаваў», — таксама неспадзяваная (і даволі, заўважым, прыемная) навіна.

Ёсць і іншыя штрыхі, якія сімвалізуюць пэўныя станоўчыя зрухі: для спрашчэння механізма ўвозу — вывазу тавараў Савет Міністраў рэспублікі прыняў рашэнне аб тым, што адпаведныя ліцэнзіі могуць быць афармлены ўсяго за тры дні. У гэтым прадаўцам і пакупнікам дапаможа спецыяльны разліковы цэнтр, паколькі ў спісе прапанаваных да рэалізацыі тавараў каля тысячы назваў — ад аўтамабіляў і будаўнічай тэхнікі да прадуктаў харчавання і медыцынскага абсталявання.

Пры ўсім тым «пражэктар» кірмашу высвечвае і тэндэнцыі зусім іншага плана. Зноў факт для роздуму: сярод фірм-экспанентаў нямала і дзяржпрадпрыемстваў, у большасці дробных і сярэдніх, буйных значна менш. Гэта тыя калектывы, якія сапраўды шукаюць для сябе новыя рыначныя шляхі. Вялікая ж частка заводаў-манапалістаў усе гэтыя «непатрэбныя» ім кірмашы па-ранейшаму пагардліва ігнаруе, што прадэманстравала і цяпер. Відаць, параненйшаму разлічваюць толькі на дзяржаўную падтрымку, на тое, што іх даўгі зноў спішуцца за кошт грамадства. Сапраўды, хто б мог падумаць, што ўсе гора-гаспадары так адразу і адмовяцца ад лёгкага жыцця?

Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

ДАВЕДКА—ЗА ТРЫ РУБЛІ

СЛОНІМ. (М. Мініч). Каб атрымаць неабходную інфармацыю ў касе чыгуначнага вакзала ў Слоніме, трэба заплаціць тры рублі.

У такую суму ацанілі чыгуначнікі, напрыклад, даведку аб адпраўленні прыгараднага поезда на Баранавічы. Цікава, ці знойдуцца пераемнікі такога эксперымента?

Аб аплаце працы работнікаў у Рэспубліцы Беларусь

Сярэднемесячная заработная плата рабочых і служачых у студзені—маі г. г. склала 2.250 рублёў і ўзрасла супраць студзеня—мая мінулага года ў 6,9 раза. У маі сярэдняя заработная плата склала 3.484 рублі і павялічылася ў параўнанні з красавіком г. г. на 878 рублёў, або на 34 працэнты.

Даныя аб аплаце працы работнікаў на прадпрыемствах, установах і арганізацыях асобных галін народнай гаспадаркі прыведзены ў табліцы:

	Сярэдня месячная заработная плата работнікаў, рублёў		У працэнтах да адпаведнага перыяду 1991 г.	
	У студзені — маі 1992 г.	У маі 1992 г.	Студзень — май 1992 г.	Май 1992 г.
Рабочыя і служачыя	2.250	3.484	686	824
у тым ліку па прадпрыемствах, установах і арганізацыях				
прамысловасці	2.603	3.783	757	821
саўгасаў	1.583	2.691	582	756
транспарту	2.575	4.098	707	847
сувязі	2.069	3.257	674	776
будаўніцтва	2.757	4.283	698	859
гандлю і грамадскага харчавання	1.645	2.600	621	781
жыллёва-камунальнай гаспадаркі і бытавога абслугоўвання насельніцтва	1.920	3.139	711	815
аховы здароўя, фізкультуры і сацыяльнага забеспячэння	1.778	3.112	642	918
народнай адукацыі	1.744	3.007	599	898
культуры	1.562	2.706	583	818
мастацтва	1.609	2.414	452	494
інфармацыйна-вылічальнага абслугоўвання	1.572	2.284	521	631
крэдытавання і дзяржаўнага страхавання	2.988	4.645	632	839
апарату органаў кіравання	2.441	3.849	623	859
калгаснікі	1.392	2.367	521	715

ДЗЯРЖКАМСТАТ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Вытворчасць прадуктаў харчавання ў Рэспубліцы Беларусь

Вытворчасць асобных відаў прадуктаў харчавання за шэраг гадоў прыводзіцца ў табліцы:

(тысяч тон)

	1985	1991	1991 у працэнтах да 1985
Мяса (прамысловая выпрацоўка)	727,7	791,6	108,8
Каўбасныя вырабы	172,9	209,7	121,3
Мясныя паўфабрыкаты	88,3	97,5	110,4
Улоў рыбы	16,1	15,5	96,6
Харчовая рыбная прадукцыя	33,6	36,3	108,1
Масла	125,6	137,0	109,1
Тлустыя сыры	49,2	57,3	116,5
Цэльнамалочная прадукцыя ў пераліку на малако	1.334,0	1.651,7	123,8
Кансервы, млн. умоўных бляшанак	660,0	727,7	110,3

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Яшчэ раз да ўвагі сувязістаў і падпісчыкаў

«Тры месяцы прайшло, як стараюся падпісацца на вашу газету, —і безвынікова. На студзень—сакавік у мяне была падпіска, але прадоўжыць ні на май, ні на чэрвень яе не захацелі ні ў Рамельскім, ні ў Мачульскім паштовых аддзяленнях. Адказ адзін: не ведаем падпіснай цаны.

Скажыце, вам сапраўды не патрэбны падпісчыкі ці ваша выданне стала лімітаваным?»

Гэта радкі з пісьма нашага чытача са Столінскага раёна Тадэвуша Эдуардавіча Шпігановіча. З такімі пытаннямі ў рэдакцыю пісьмова і па тэлефоне звяртаюцца і іншыя прыхільнікі «Звязды», якія па розных прычынах засталіся без нашай газеты.

Яшчэ раз паведамляем: ніякага ліміту на «Звязду» няма, ва ўсіх прадпрыемствах сувязі падпіска на яе прымаецца БЕЗ АБМЕЖАВАННЯЎ. І мы толькі за тое, каб было як мага больш чытачоў, асабліва рады літаральна кожнаму новаму яе прыхільніку.

Што датычыцца падпіснай цаны, то тут таксама не павінна быць ніякіх непаразуменняў. Яе мы неаднаразова паведамлялі у сваёй газеце, ведаюць (ва ўсякім разе павінны ведаць) яе і ў кожным аддзяленні сувязі.

Тым не менш яшчэ раз публікуем сёлетнюю падпісную цану на газету «Звязда» (для новых яе падпісчыкаў):

На паўгода — 62 рублі 40 капеек;
На тры месяцы — 31 рубель 20 капеек;
На месяц — 10 рублёў 40 капеек.

Ф. СП-1

АБОНЕМЕНТ на газету **63850** (индекс издания)

„ЗВЯЗДА"

Количество комплектов: 1

на 1992 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куда ________ (почтовый индекс) ________ (адрес)

Кому ________ (фамилия, инициалы)

ДОСТАВОЧНАЯ КАРТОЧКА

ПВ | место | литер — на газету **63850** (индекс издания)

„ЗВЯЗДА"

Стоимость подписки ____ руб. ____ коп.; переадресовки ____ руб. ____ коп. Количество комплектов: 1

на 1992 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куда ________ (почтовый индекс) ________ (адрес)

Кому ________ (фамилия инициалы)

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

КАЛІ Ў СЭРЦЫ ТОЛЬКІ БУНТ, ТО ШТО МЫ ПАБУДУЕМ?

Мае субяседнікі — дырэктар кінастудыі «Беларусьфільм» Уладзімір Яфімавіч ГАРБАЧОЎ і галоўны рэдактар сцэнарнай калегіі кінастудыі Віктар Апанасавіч КАЗЬКО — не хаваюць сваёй занепакоенасці станам, у якім апынулася наша кінамастацтва. Здавалася б, з аб'яўленнем суверэннай незалежнасці ў рэспубліцы будуць створаны і больш спрыяльныя магчымасці для развіцця адметных нацыянальных фільмаў. Але гэтага пакуль што не адбылося. Між тым, вялікую справу адраджэння нельга ўявіць без актыўнага ўдзелу такога магутнага па ўплыву і самага масавага мастацтва, як кіно. У чым жа справа?

У. ГАРБАЧОЎ: Ведаеце, мы так выхаваны, што пасля прыняцця якога-небудзь урадавага рашэння ці пастановы чакаем імгненнага змянення сітуацыі ў лепшы бок. Але ж так не бывае. Тое ці іншае рашэнне, закон толькі ствараюць умовы для гэтага. І то не адразу. Трэба закасаць рукавы і брацца за работу. Штодзённую, карпатлівую, для многіх нябачную. Калі гаварыць пра адраджэнне беларускай дзяржаўнасці, культуры, традыцый, мовы і ролю ў гэтым кіно, то тут я бачу некалькі паралельных патокаў, кожны з якіх уздзейнічае на агульны вынік. Скажам, каб наступіла адраджэнне беларускай мовы, кіно само павінна загаварыць па-беларуску.

В. КАЗЬКО: Гэта як прыклад. А сутнасць у тым, што калі мы хочам адчуваць сябе здольнымі (я звяжу сэнс слоў паэта) «заняць свой пачэсны пасад між народамі», то кіно нацыянальнае павінна быць глыбока нацыянальным па духу. Са сваёй філасофіяй, якая ўбірае ў сябе рысы характару народа, стыль яго жыцця, усё тое, што робіць нас беларусамі. Але бачыце, што да такога часу яшчэ вельмі і вельмі далёка. У нас моцна сядзіць так званая хвароба падражальніцтва. То на Маскву молімся, то як у Парыжы хочацца.

КАР.: Што вы маеце на ўвазе?

В. КАЗЬКО: Наша будзённае жыццё. Успомніце завіруху, якая пачалася некалькі гадоў назад у яшчэ саюзным кіно. З'езды, раз'езды, перабудовы. «Масфільм» захацеў раздзяліцца на дробныя студыі, і ў нас на «Беларусьфільме» зрабілі тое ж самае. Былі створаны тры самастойныя студыі мастацкага кіно — «Кадр», «Дыялог», імя Тарыча. Іх узначалілі вядомыя ў рэспубліцы рэжысёры В. Нікіфараў, І. Дабралюбаў, В. Тураў. Некаторыя рэжысёры не захацелі ўвайсці ў гэтыя аб'яднанні і стварылі свае, незалежныя студыі, якія не падпарадкоўваліся ніякім дзяржаўным структурам.

КАР.: Прабачце, крыміналу нейкага ў гэтым кроку я не бачу. Творчыя людзі аб'ядналіся па прафесійнай глебе, а можа, і па прынцыпу прыязнасці, мастацкіх схільнасцей. Як казаў паэт: няхай расцвітаюць сто кветак! Абы карысць.

У. ГАРБАЧОЎ: А пра крыміналь ніхто і гаворкі не вядзе. Спачатку такі падзел усіх быццам бы задавальняў. Як і раней, выпускалася шэсць карцін у год, грошы выдаткоўвала Дзяржкіно СССР. Незалежным студыям таксама грошы знайшліся — спонсары знайшліся. Можа, нехта грошы адмываў, а можа, наіўна верыў, што на кіно зарабіць вялікі капітал. Карацей, знайсці сродкі на пастаноўку фільма было не цяжка. Вывад зробім такі: тагачасная сітуацыя спрыяла кінамастацтву. У фінансавым плане.

Але раптам усё памянялася. Саюз разваліўся, а з ім і Дзяржкіно СССР. Кашалёк аказаўся пустым. Цяпер кінастудыі дапамагчы магла толькі сама Беларусь. І рэспубліка не кінула кінамастацтва на волю пакуль дзікага рынку. На сёлетні год, напрыклад, дзяржава выдаткавала трыццаць два мільёны рублёў. Два гады назад гэта былі яшчэ грошы, а зараз — слёзы. Каб зрабіць адзін фільм, трэба 10—12 мільёнаў. Скарачэнне вытворчасці прымусіла студыі «Кадр», «Дыялог» і імя Тарыча зноў аб'яднацца ў адзіны калектыў. Каб выжыць, каб захаваць тое, што набыта беларускім кіно за дзесяцігоддзі.

Незалежным студыям таксама нялёгка. Створаныя імі фільмы капіталу не прынеслі, спонсары разбегліся. Узяць крэдыт у банку пад уласную геніяльную ідэю? Шалёныя працэнты. Ды і рызыка вялікая: ці атрымаецца фільм такім жа геніяльным, як ідэя, і ці купіць яго кінапракат. І вось тут...

КАР.: Пачынаецца бойка. Як я разумею, за дзяржаўныя грошы. За тыя 32 мільёны, якія рэспубліка выдзеліла кінастудыі «Беларусьфільм». Але ж гэта натуральна, усе хочуць есці: і залежныя, і незалежныя.

В. КАЗЬКО: Натуральна тое, што хочуць есці ўсе, але ненатуральна, калі, як казаў Райкін, твой кусок хлеба на твой кусок масла, а ў мяне бутэльброд. З усеагульным суверэнітэтам, аж да крайняй хаты, у нас усіх логіка стала неяк навыварат. Незалежныя ад дзяржаўных структур студыі прэтэндуюць на дзяржаўныя грошы. Вам не здаецца, што гэта нейкі нонсенс? Але Бог з імі, гэтымі грашыма. Справа ў рэшце рэшт не ў іх. Але за гэтым патрабаваннем стаіць смерць такога ўнікальнага калектыву, як «Беларусьфільм», а з ім, упэўнены, і ўсяго нацыянальнага кінематографа.

КАР.: Прабачце, а ён ёсць, нацыянальны кінематограф?

В. КАЗЬКО: Пытанне, як некаторым можа здацца, далёка не рытарычнае. Па канчатковаму выніку па тым, што бачыць глядач, па фільмах, беларускае кіно беларускім не з'яўляецца. І стаць такім, мне думаецца, яно яшчэ сёння не гатова. У нас здымаліся і здымаюцца карціны па творах Пушкіна, Тургенева, Пікуля, Бялова і іншых аўтараў. У гэтым нічога дрэннага няма, але калі з дзесяці фільмаў 8—9 менавіта такіх, то ці маем мы права гаварыць пра беларускае кіно? Мы прыйшлі да таго, што не памятаем свайго аблічча, сваёй мовы, сваёй нацыянальнасці. І ўжо не здзіўляемся гэтаму. А здзіўляцца трэба. Таму, напрыклад, што амаль два гады не знаходзіцца ні сцэнарыста, ні рэжысёра, ні спонсара, якія б узяліся за экранізацыю «Споведзі веку» Ларысы Геніюш. А матэрыял, зазначу, багацейшы. Тут і меладрама, і дэтэктыў, і гісторыя разбурэння і знішчэння сталінізмам нашай інтэлігенцыі... Гэта да пытання аб нацыянальным кінематографе.

Але існуе ў ім і другі бок. Нацыянальнага кіно няма, а нацыянальныя кадры ў нашай, скажам так, кінавытворчасці ёсць. Гэта ўнікальныя спецыялісты, вакол якіх групуюцца вучні, школы, напрамкі, усё лепшае ў кінамастацтве.

КАР.: Віктар Апанасавіч, я ведаю вас як цікавага, парадаксальнага празаіка, але іншы раз парадоксы патрабуюць тлумачэння. Нацыянальнага кіно няма, а прафесіянальныя нацыянальныя кадры ёсць? Так? І гэта пры тым, што на кінастудыі «Беларусьфільм» калегі жартам рэкамендуюць рэжысёраў так: краснадарскага разліву, адэскага, новасібірскага... Няма толькі беларускага. А, як кажуць, у кожным жарце ёсць доля ісціны.

В. КАЗЬКО: Не хачу прынізіць ролю рэжысёра, яна першая ў стварэнні фільма як мастацкага твора. Але, аддаючы яму першынство, я не ставіў бы ў апошні рад і працу дзесяткаў і дзесяткаў іншых людзей — дэкаратараў, касцюмераў, грымёраў, майстроў святла, апрацоўкі плёнкі, мантажу... Без іх не адбудзецца ніякі фільм. У сваёй прафесіі ім замены няма. І калі я гаварыў пра высокапрафесіянальныя нацыянальныя кадры кіно, я меў на ўвазе менавіта іх. Зараз усе яны працуюць на студыі «Беларусьфільм». Гэта амаль 1.500 чалавек.

У. ГАРБАЧОЎ: Вось чаму, калі мы чуем пытанні незалежнікаў «Дзе цяпер людзі, якія стваралі калісьці славу «Беларусьфільму»? Дзе рэжысёры Рыбараў, Нікіфараў, Пташук, Белавусаў, Карпаў-малодшы?», адказ мы ведаем, але разумеем, што размова ідзе не пра дзяльбу славы, а пра дзяльбу дзяржаўных грошай і «Беларусьфільма». А калі дакладней, то ліквідацыю студыі. Так, мы манапалісты, у нас тэхніка, павільёны, транспарт, мноства цэхаў і службаў, без якіх немагчыма кінавытворчасць. І калі мы сёння не захаваем унікальных дамарослых спецыялістаў, не забяспечым іх работай, развалім «Беларусьфільм», то, яны, канешне, з'едуць, а заўтра мы будзем шукаць не толькі рэжысёраў адэскага разліву, а і грымёраў, касцюмераў і іншых. Ці стане пасля гэтага беларускае кіно нацыянальным па духу? Сумняваюся.

В. КАЗЬКО: Калі ў сэрцы толькі бунт, то што мы пабудуем? Зараз няма цэнзараў ні маскоўскіх, ні мясцовых, няма ідэалагічнага дыктату, а ў нас творчае зацішша. Хацелася б верыць, што гэта часова, што ідзе нейкае збіранне сіл.

КАР.: Падзяляю вашу веру, але не дае спакою адна думка. Студыя «Беларусьфільм» разам з усімі астатнімі незалежнымі студыямі ў лепшым выпадку зробіць 15—20 фільмаў у год. Нават калі яны будуць вельмі таленавітымі, калі іх прыме глядач, ці не «задушаць» іх імпартная чарнуха і парнаграфія, фільмы жахаў і забойстваў, да якіх такі ахвочы кінапракат. Вось вам і ўся наша беларускасць, нацыянальны характар, нацыянальная ідэя. А калі да гэтага дадаць чыста суб'ектыўнае — я не помню ніводнага нашага фільма, які б зрабіў фурор у межах былога Саюза, — то мая вера ў светлую будучыню нашага кіно з даволі песімістычным адценнем.

У. ГАРБАЧОЎ: А я ўпэўнены, што шукаць нам сваё аблічча трэба толькі на шляхах нацыянальнага кіно. Грузія, рэспублікі Прыбалтыкі ішлі менавіта такім шляхам, і іх кіно не зблытаеш з рускім ці ўзбекскім. Вось чаму ў Беларускай акадэміі мастацтваў адкрыта майстэрня рэжысёра Турава, яе слухачы з першых курсаў прыходзяць на кінастудыю «Беларусьфільм», дыхаюць яе паветрам, знаёмяцца з людзьмі, сябе паказваюць. Гэта і ёсць будучыня нашага нацыянальнага кіно.

КАР.: Дазвольце па аднаму асабістаму пытанню. Віктар Апанасавіч, вы вядомы пісьменнік, вашы кнігі друкаваліся за мяжой, па іх здымаліся фільмы. Вы, мне здаецца, чыста кабінетны пісьменнік, які не любіць ніякіх боек, вялікіх сходаў-зборышчаў і раптам — галоўны рэдактар сцэнарнай калегіі. Гэта ж не месца, а пекла. Навошта? Стаміліся пісаць? З грашыма, прашу прабачэння, цяжка? Ці каб быць бліжэй да здымкаў фільма па вашаму сцэнарыю?

В. КАЗЬКО: Тут лазня вельмі добрая. А калі сур'ёзна, то ўжо не адзін раз пашкадаваў, але чалавек я ўпарты: узяўся — цягні, колькі ёсць сіл.

У. ГАРБАЧОЎ: Адкрыю сакрэт. Мы яго доўга ўгаворвалі. Разумелі: Віктар Апанасавіч з яго спакойным, ураўнаважаным характарам, які да гэтага не быў звязаны з кіно па пасадзе, той чалавек, які дапаможа ў цяжкі для ўсіх час пaглядзець на сябе адкрытымі вачыма. Дарэчы, на гэтай пасадзе калісьці працаваў паэт Аркадзь Куляшоў і ў калектыве з удзячнасцю ўспамінаюць яго.

КАР.: Уладзімір Яфімавіч, я ведаю, вы працавалі ў Сібіры, на Украіне, узначальвалі Ялцінскую кінастудыю, а так добра размаўляеце па-беларуску. Дык якога ж вы тады «разліву»?

У. ГАРБАЧОЎ: Магілёўскага.

КАР.: Не крыўдуйце, калі ласка. У мяне работа такая — задаваць непрыемныя пытанні. Поспехаў вам!

Гутарыў Міхаіл МІХАЕВІЧ.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

Дачная дылема: агуркі ці адпачынак?

Калі шыбуеш па шашы або едзеш у электрычцы, нельга не заўважыць адметную рысу навакольнага пейзажу: то тут, то там кідаюцца ў вочы сваёй навязлівай і стракатасцю своеасаблівыя пасёлкі. Яркія фарбы, якімі ў сонечных промнях пераліваюцца арыгінальныя пабудовы, робяць іх прывабнымі і заманлівымі.

Чытач, напэўна, здагадаўся, што гаворка ідзе пра садаводчыя таварыствы, якія звычайна называюць дачамі. У апошні час яны растуць, як грыбы пасля цёплага дажджу. Яшчэ нядаўна на адведзеных участках шарэлі толькі калочкі, а мінае час — і глядзіш, як з зямлі, выраслі раскошныя двух- і трохпавярховыя катэджы. Кожны з іх зроблены з густам, выдумкай і фантазіяй, і хоць чым ды адрозніваецца ад іншых. Калі пачыналіся садова-агародныя таварыствы, то мелася на ўвазе стварыць гараджанам умовы для здаровага і карыснага адпачынку, далучыць іх да прыроды. Таму і адводзілася пад індывідуальныя ўчасткі столькі зямлі, колькі для гэтага патрабавалася — не больш чатырох сотак. Устанаўліваліся абмежаванні на будаўніцтва на іх тэрыторыі. Лічылася: калі што і будзе вырошчвацца з садавіны і агародніны, то толькі на ўласныя патрэбы.

Аднак жыццё хутка ўнесла свае карэктывы. Пад націскам харчовага дэфіцыту садова-агародныя таварыствы і дачы пачалі набываць, здавалася б, неўласцівы ім характар — вытворча-гаспадарчы. На 4-х сотках іх уладальнікам стала цесна. Улады ўлічылі патрабаванні жыцця. Спачатку сталі выдзяляць 6 сотак, а потым ажно 10. Прычым цяпер землі выдзяляюцца не толькі пад садова-агародныя таварыствы, але і пад індывідуальныя дачы, што раней рабілася ў выключных выпадках.

На жаль, часам робіцца гэта не без перакосаў. Паколькі незанятых зямель становіцца ўсё менш, сям-там пачалі займаць землі, на якіх спрадвеку сяляне пасвілі цялят, коз, калі былі — коней. Цяпер на гэтых тэрыторыях будуюцца двух- і трохпавярховыя камяніцы гарадскога тыпу, што вядома ніяк не стасуецца з інтарэсамі сельскіх жыхароў. Атрымліваецца нешта накшталт таго, што было ў адной краіне — авечкі з'елі сялян. У даным выпадку ў якасці гэтых авечак выступаюць гарадскія дачнікі.

Як бы там ні было, садова-агародны і дачны рух шырыцца і яго вытворча-гаспадарчая функцыя ўсё больш выходзіць на першы план. У гэтым я пераканаўся, калі пабываў на дачы свайго даўняга і добрага сябра.

Прадпрымальны і энергічны, ён за параўнаўча кароткі тэрмін паспеў даволі нядрэнна ўпарадкаваць сваю «фазэнду». На шасцісоткавай дзялянцы высіцца прыгожы трохпавярховы катэдж, а каля яго — гараж, саўна, на ўчастку плённачная цяпліца, набіраюць сілу маладыя дрэўцы, ягадныя кусты. Кожнае лета «фазэнда» столькі дае агародніны — агуркоў, памідораў, морквы, буракоў, што няма неабходнасці купляць яе ў магазіне або на рынку. А ў некаторых нават утвараюцца лішкі, якія рэалізуюцца на рынку, што прыносіць пэўны даход.

Аднак масавая цяга да садоўніцтва і агародніцтва, думаецца, тлумачыцца не толькі матэрыяльнай зацікаўленасцю, хоць у наш цяжкі час і гэта немалаважна. Пэўную ролю тут адыгрывае і натуральная патрэбнасць чалавека адчуваць сябе гаспадаром — вольным і незалежным чалавекам, мець радасць ад сваёй працы, што так бязлітасна вытраўлялася казарменным сацыялізмам. Як можна было заўважыць, дачныя ўчасткі ў пэўнай меры адпавядаюць падобнаму запатрабаванню.

Тым не менш, навязлівыя пасёлкі, мікраклімат, які там пануе, не выклікаюць захаплення. Першае ўражанне такое, быццам трапіў у горад з высачэзнымі гмахамі і вузенькімі вулачкамі. Паміж імі абсалютная дысгармонія. Ды што там дысгармонія. Немым крыкам крычаць супярэчнасці паміж шыкоўнымі збудаваннямі і маленькімі тэрыторыямі, на якіх яны размяшчаюцца. Тая эстэтычная прыгажосць, да якой імкнуліся самадзейныя дойліды, можна сказаць, не атрымалася. І арыгінальнасць, і дыхтоўнасць усіх гэтых катэджаў раптам становяцца чымсьці недарэчным і непатрэбным. Напрошваецца параўнанне з модніцай, на якой усё прыгожае і незвычайнае, аднак ёй не пасуе. І становіцца шкада і ўладальнікаў-гаспадароў, і тых дарагіх матэрыялаў, і той немалой працы, якія яны ўклалі.

Яўхім ІВАНОВІЧ.

Эскулапы з Градзянкі

Да нядаўняга часу Градзянская ўчастковая бальніца ледзь ліпела, як і большасць падобных устаноў на Беларусі. Тут часта мяняліся ўрачы, і бальніца паступова заняпала.

Паварот да лепшага адбыўся гадоў пяць назад, калі пасля вучобы сюды на работу прыехаў урач Сяргей Уладзіміравіч Сасноўскі. Палепшылася абслугоўванне хворых, у палатах стала чыста і ўтульна, стары драўляны будынак апрануўся ў цэглу. Немалую дапамогу доктару аказваў і медперсанал, паверыўшы, што справы можна змяніць да лепшага.

— Працаваць стала цяжэй, але цікавей, — гаворыць медсястра Кацярына Ігнатаўна Байкалава, — адказнасці больш, затое з'явілася павага да сваёй працы.

Сёння Градзянскую сельскую бальніцу называюць у ліку лепшых у Асіповіцкім раёне. Нямала цёплых слоў удзячнасці сказана хворымі ў адрас тых, хто тут працуе.

НА ЗДЫМКУ: медсястра Кацярына БАЙКАЛАВА.

Юрый БОНДАРАЎ.

ЗЕМЛЯКІ З-ЗА АКІЯНА

Васіль МЕЛЬЯНОВІЧ, амерыканскі бізнесмен, сёлета ў маі пабываў па справах сваёй фірмы ў Мінску. Каля двух тыдняў ён напружана працаваў, ездзіў па Беларусі, сустракаўся з нашымі парламентарыямі, адказнымі работнікамі, кіраўнікамі прадпрыемстваў, творчай інтэлігенцыяй. Пад канец свайго візіту ён згадзіўся даць інтэрв'ю.

«Я, Васіль Мельяновіч, сын кулака...»

— Спадар Мельяновіч, мяркуючы па прозвішчу, а таксама па гаворцы, я магу меркаваць, што вы беларус. Напэўна, не памылілася?

— Я, Васіль Мельяновіч, — самы што ні ёсць сапраўдны беларус, сын кулака Пятра Мельяновіча з вёскі Азярніца, што непадалёк ад Лунінца. Прыехаў сюды, на сваю Бацькаўшчыну, як прадстаўнік амерыканскай фірмы, якая мае намер распачаць на Беларусі свой бізнес. Фірма мяркуе таксама адкрыць тут сваю галоўную кватэру. Для амерыканскага бізнесу Беларусь вельмі прыцягальная. Ёю цікавяцца прадпрымальнікі з захаду Амерыкі. Але Беларусь для іх зусім невядомая краіна. Яны не ўяўляюць, у чым вы маеце патрэбу, што вам прапанаваць, што тут можна набыць. Так што я буду памагаць амерыканскім бізнесменам у наладжванні дзелавых кантактаў.

З другога боку, я мяркую адкрыць у Мінску ўласную фірму — беларуска-амерыканскую інфармацыйную службу. Хачу праз гэту фірму памагаць беларусам асвойваць азы бізнесу, менеджэрства. Збіраюся паспрыяць таму, каб маладыя прадпрымальнікі змаглі паехаць павучыцца ў Амерыцы, набыць практычны вопыт, а таксама наладзіць тут лекцыі, дзе выкладаць для маладых, якія збіраюцца сур'ёзна заняцца бізнесам.

— Напэўна, для ажыццяўлення вашых планаў існуе занадта шмат праблем?

— Справа ў тым, што законы вашыя не гарантуюць правоў уласнікаў. Каб заходні капітал сюды прыйшоў, яму неабходна гарантыя, што людзі будуць мець заработак, могуць вывозіць яго за граніцу, што замежныя бізнесмены будуць гаспадарамі купленых імі будынкаў. Ваш парламент слаба рухаецца ўперад. Усе рэспублікі былога СССР, а таксама краіны былога сацыялістычнага блоку пайшлі ўперад, а Беларусь адстае. Расія, напрыклад, завaліла Амерыку студэнтамі, менеджэрамі, бізнесменамі. Іх поўна. Для іх распрацаваны праграмы нашых універсітэтаў. Яны паспяхова вучацца. А з Беларусі, як мне стала вядома, — усяго два студэнты! Хіба ва ўрада няма цікавасці вучыць людзей? Чаму дзяржаўныя людзі не думаюць пра будучыню? Заўтра можа быць вельмі дрэнна на Беларусі, бо зямля не аддаецца людзям, маёмасць не прадаецца і не перадаецца. Тут усё яшчэ дзяржаўнае. Няма ніякіх прыватных бізнесаў. І гэта бачаць нашы прадпрымальнікі, якія хацелі б укласці ў эканоміку Беларусі свой капітал, але яны лічаць за лепшае мець лучнасць бізнес да бізнесу, а не бізнес да дзяржавы.

— А хто вы па спецыяльнасці?

— Мая вышэйшая асвета — у менеджэрстве. Я доўгі час працаваў інжынерам-механікам, пасля менеджэрам. Восем год я выкладаў курсы па менеджэрству ў амерыканскіх каледжах і ўніверсітэтах. Таму, як спецыяліст, я, можа быць, бачу Беларусь зусім іншымі вачыма, чым беларусы з літаратурных, мастацкіх колаў нашай эміграцыі.

— Ці думалі вы, што ў такой сістэме, у якой мы тут існавалі, нешта беларускае можа захавацца?

— Калі сказаць шчыра, то мы, беларускія эмігранты, якія мусілі па палітычных матывах пакінуць Беларусь, меркавалі, што ўсё беларускае на Беларусі загінула. Але, як я цяпер бачу, не, не загінула. Мы, старэйшыя, нават вельмі здзіўленыя, што ёсць маладыя, энергічныя людзі, якія любяць і ведаюць Беларусь, не меней, чым мы. Мы шмат пацярпелі за Беларусь, а яны змагаюцца яшчэ і цяпер за нашу беларускую справу, за нашу мову і культуру, за яе адраджэнне.

— А ці ездзілі вы ў сваю Азярніцу? Якое засталося ўражанне?

— Цяжкое. Дарэчы, у мінулы свой прыезд у 1988 годзе, калі я быў у Мінску з амерыканскай выстаўкай, мне было адмоўлена ў магчымасці пабываць у роднай вёсцы. Я быў вельмі засмучаны. Ну, а ў гэты раз праблем не было. Прыехаў я ў Азярніцу, паглядзеў, як жывуць людзі, і страх мяне ўзяў, у якім заняпадзе ўсё. У вёсцы ў нас была вялікая хата — дык цяперака ў ёй школа. Другую хату, дзе размяшчалася малачарня, — развалілі, штосьці дабудоўваюць, а трэцяя хата малая была — у ёй майго бацькі брат жыў. Стаяла яна, як памятаю, сярод лесу, я любіў малым гуляць там. Следу не засталося. Усе хаткі ў вёсачцы пагнілі, усяго пару мураваных дамкоў ёсць. У некаторых вокны забітыя, дзверы закалочаныя. Кажуць, што ў іх ніхто не жыве.

Людзі, маладзейшыя за мяне на 20 гадоў, выглядаюць зусім нямоглымі, спрацаванымі. Гэта паказвае, што яны цяжкое жыццё мелі.

Паехалі на рэчку, дзе я некалі малым гуляў. Дно, памятаю, было бачна, назіраў, як жабкі ўсплываюць. А цяпер там нейкая брудная канава. Магілы ж дзеда і сваякоў ледзь адшукалі. Пытаюся ў цётак, яны цяпер бабулькі — чаму не глядзе[illegible] [illegible] прыемнасці б мелі. Яны яшчэ ў страху жывуць, не давяраюць пераменам. Я з гонарам расказваю цёткам, што Беларусь сваё пасольства ў Амерыцы ўжо мае. А яны мне адно: «Васілька, а мы ж не ведаем». Нічога не ведаюць гэтыя няшчасныя, забітыя людзі. Нават тое, што жывуць у небяспечнай для здароўя зоне, у якую ператварылася Палессе пасля Чарнобыля.

— Спадар Мельяновіч, па вашых словах я разумею, што вашая сям'я моцна пацярпела ад савецкай улады. Вы ж, напэўна, ведаеце, што, дзякуючы прапагандзе, само слова «кулак» асацыіравалася ў свядомасці некалькіх пакаленняў савецкіх людзей з вобразам жорсткага эксплуататара, крывасмока, ворага народа. Але ж вы, я адчуваю, з гонарам кажаце пра тое, што былі сынам кулака. Раскажыце, калі ласка, пра сваю сям'ю.

— Я нарадзіўся ў 1934 годзе ў Заходняй Беларусі, якая была тады пад Польшчай. У школу пайшоў, як Саветы прыйшлі. Добра помню такі эпізод: прыходжу раз на заняткі з торбачкаю, а мяне не пускаюць, кажуць, што ты сын кулака. І не дазволілі вучыцца. (Тады якраз заходнікаў пачалі раскулачваць). Я не ведаю, ці так было паўсюль па Беларусі, але ў нас так. Хто даў такі загад, таксама не ведаю. Але кляймо «кулацкі сын» зачыніла перада мною дзверы школы.

Сям'я ў нас была вялікая і працавітая. Дзед і яго браты, іхнія дзеці апрацоўвалі разам зямлю, а не кожны свой кавалак. Яны не такія ўжо і заможныя былі, за польскім часам хіба болей падкупілі зямлі. Працавалі сумленна, грошы складалі — не прапівалі, не прагульвалі. Троху падкапілі, і малацілку набылі, ведзеную маторам. Спадзяваліся, што будуць гаспадарыць на зямлі, якую палілі сваім потам. У 1939 годзе, як прыйшлі Саветы, нас амаль адразу пачалі раскулачваць. Брата майго дзеда ў Сібір выслалі, дзеда пачалі на допыты цягаць. Іншых таксама мучылі. Бацька хаваўся, яго ў хаце сцераглі, каб злавіць. Уся наша сям'я была гатова да таго, што нас вось-вось вышлюць у Сібір. Усталі аднойчы мы раніцай, а ў суседа ў хаце дзверы, вокны адчынены, і нікога... Найлепшыя працаўнікі тады згінулі.

— Скажыце, а як склаўся лёс вашай сям'і ў эміграцыі?

— Нам было вельмі цяжка ў Нямеччыне. Дзякуй Богу, што не трапілі ў канцэнтрацыйныя лагеры. Некаторых беларусаў спасціг такі лёс. Пра гэта, дарэчы, зусім не пісалася ў вас. Я і мая сястра ледзь не памерлі з голаду. Каб атрымаць пайку хлеба, супу, я мусіў працаваць ад 6—7 гадзін раніцы і да вечара. Немцы лічылі нас рабамі — ставіліся горш, чым да сабак. Калі прыйшлі амерыканцы, яны вырaтавалі нас. У Амерыцы я і мае сваякі здабылі адукацыю. Амерыка шмат чаго дала нам. Яна дала нам магчымасць ісці ўперад, як розум дыктуе, і асвету здабыць, і работу па душы. Мы гэты шанц скарысталі: маем свае будынкі, хаты, грошы, цэрквы. Ніхто нам не перашкаджаў, наадварот, стараліся зразумець нашыя цяжкасці. Мы сталі моцна на ногі, дзеці — усе мае чатыры дачкі — атрымалі добрую адукацыю, скончылі ўніверсітэты.

Сярод эміграцыі беларусаў менш, чым рускіх, палякаў, украінцаў. Але нашы маладыя людзі болей, чым яны, імкнуцца здабыць асвету. У палітычных сферах беларусы не такія моцныя. Нашы людзі некалі вучыліся на дактароў, інжынераў, такія прафесіі і здабылі. Але памаленьку і да палітыкі далучаюцца.

Жывучы ў амерыканскім грамадстве, я стаў амерыканцам: працую ў амерыканскіх палітычных структурах, належу да рэспубліканскай партыі, з'яўляюся кіраўніком Беларуска-амерыканскай федэрацыі, цяпер, праўда, не так актыўна працую, як раней, бо заняўся праблемамі амерыканска-беларускай эканамічнай лучнасці.

— Як жа вам удалося захаваць сваю беларускасць у Амерыцы?

— Пасля вайны мая сям'я жыла ў польскім лагеры, я там хадзіў у польскую школу, пазней выехалі ў беларускі лагер, там пачаў займацца ў беларускай пачатковай школцы. Ну і далей перайшоў у беларускую гімназію ў Міхельсдорфе. Менавіта гэта гімназія паставіла на ногі беларускую эміграцыю. Тыя людзі, што выкладалі там, — былі самаахвярнымі беларусамі. Яны перадалі сваім вучням усю сваю любоў да Беларусі, далі веды па гісторыі, літаратуры, геаграфіі, выхавалі пачуццё годнасці і нацыянальнай самасвядомасці. Чыталі з захапленнем Купалу, «Новую зямлю» Коласа, Багдановіча. З намі займаліся такія выдатныя асобы, як Наталля і Аляксандр Орсы, паэтка Арсеньева, дзядзька Міцкевіч, брат Коласа, спадары Муха і Акаловіч. Асаблівую ўдзячнасць у душы я захаваў да Наталлі Орса, якая была не толькі выдатным знаўцам роднай мовы і літаратуры, але і педагогам. Акрамя ўсяго, яна вяла ў нас драматычную студыю. Усё гэта пакінула ў юнай душы вельмі глыбокі след.

Такім чынам, як вы бачыце, я застаўся ў душы беларусам, хаця і лічу сябе амерыканцам. Разумееце, ад сваёй душы няможна пазбавіцца.

Адна ў мяне ёсць мара: каб можна было мець падвоенае грамадзянства, я б узяў беларускі пашпарт. І ганарыўся б тым, што я беларускі грамадзянін, таксама як і тым, што амерыканец. Калі такое здарыцца і будзе такі закон, гэта станецца як комін над хатаю.

Гутарыла Таццяна АНТОНАВА.

РОЗГАЛАС

НЕ СПЯШАЙЦЕСЯ СТРЫГЧЫ ТАЛОНЫ

— параіў на прэс-канферэнцыі намеснік начальніка ўпраўлення гандлю гарвыканкома Віктар ПЕРАПЯЛІЦЫН

З 1 ліпеня продаж цукру будзе ажыццяўляцца толькі пры прад'яўленні талонаў «прасціны» цалкам. Гэта вымушаная мера, на думку В. Перапяліцына, дазволіць засцерагчы гандаль ад абвальнай колькасці фальшывых «салодкіх» талонаў. Фіксаваная цана на цукар з 1 ліпеня складае 50 рублёў. Але, відаць, цана рознічнага гандлю — свабодная — будзе 70—75 рублёў за кілаграм. Што ж датычыцца чырвоных талонаў, яны, нягледзячы на незадаволены попыт спажыўцоў, «пакуль што прадавацца не будуць» (чытай «пагул» — С. М.).

Крытычная сітуацыя складваецца ў Мінску з алеем — так, цяперашняга запасу яго (каля 5.000 тон) хопіць толькі з разліку 50 г на чалавека. «Умасліць» жыццё гэтымі рэшткамі вырашана толькі [illegible]. Астатнім грамадзянам давядзецца спадзявацца на кемлівасць службаў упраўлення гандлю.

Для вырашэння праблемы са шкларатарай, якая парадкам надакучыла мінчанам, 29 чэрвеня ў гарвыканкоме створана спецыяльная камісія. Праводзяцца праверкі ў прыёмных пунктах і на прадпрыемствах. Асноўная праблема — няма тары. А пакуль што рэкамендавана [illegible] у магазінах бутэлькі з гатовай прадукцыяй у кантэйнеры.

Сяргей МАЛІНОЎСКІ,
БелаПАН.

«ПРАБАЧ, МІЛАЯ, ШТО БЕЗ КВЕТАК. Я—КУРСАНТ»

Ніхто не спрачаецца з тым, што Мінскае вышэйшае інжынернае вучылішча — кузня кадраў для Беларускага войска і арміі іншых краін СНД. Іншая справа, у якіх умовах выхоўваюцца будучыя абаронцы Радзімы. Курсанты МВІВ, прыйшоўшы ў рэдакцыю, шчыра прызналіся карэспандэнту «Звязды», што яны атрымліваюць стыпендыю ў памеры (прашу не смяяцца)... 148 рублёў.

Лічбы ўражваюць, але прадбачу пытанне кантралёра. Маўляў, навошта курсантам стыпендыя, калі дзяржава іх корміць, поіць, апранае, абувае, вучыць, лечыць і г. д. і грошай за гэта не патрабуе. Гэта так, але давайце зробім простыя арыфметычныя падлікі. Білет з Уручча (дзе знаходзіцца МВІВ) да Мінска каштуе 3 рублі. Улічваючы, што курсанты атрымалі магчымасць больш свабодна распараджацца сваім вольным часам, яны могуць паехаць у Мінск да сваёй дзяўчыны, сяброў, да і проста ў кіно ці ў тэатр. Падлічыце, наколькі пры сённяшніх цэнах хопіць гэтых рублёў, калі мець на ўвазе дарогу да Мінска, білеты ў культурныя ўстановы, іншыя расходы, звязаныя з дзяўчынай (хочацца выглядаць няблага, ды і без кветак неяк няёмка).

Пасля таго як курсант ажаніўся, яго жыццё не становіцца лягчэйшым. Ён аўтаматычна здымаецца з забеспячэння і, акрамя вышэйпрыгаданых 148 рублёў, атрымлівае яшчэ 1.050 (амаль пражытачны мінімум, на які трэба карміць сям'ю). Няцяжка падлічыць, што застаецца на аднаго курсанта складае недзе 34—35 рублёў у дзень.

Курсанты з іншых краін СНД, якія цяпер вучацца ў Мінскім вышэйшым інжынерным вучылішчы, з зайздрасцю пагладаюць у бок сваіх родных вёсак. Бо, паводле іх слоў, [illegible] курсантаў у ваенных навучальных установах Украіны складае амаль 80 рублёў у дзень (больш за 2 тысячы ў месяц), а ў некаторых «ваенках» Расіі — да 120 рублёў (больш за тры з палавінай тысячы). Такія параўнанні не лепшым чынам уздзейнічаюць на свядомасць курсантаў МВІВ, падрываюць і без таго падарваны ўжо прэстыж афіцэрскай прафесіі.

Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

Узброеныя Сілы Беларусі:
Другога Чарнаморскага флоту быць не павінна

У краіне створана Нацыянальнае агенцтва Рэспублікі Беларусь па кантролю і інспекцыях пры Міністэрстве абароны. На пытанні карэспандэнта «Звязды» адказвае начальнік агенцтва генерал-маёр Віктар ВАКАР.

— Віктар Канстанцінавіч, ваша структура — абсалютна новая сярод беларускіх ваенных структур па сваіх мэтах і задачах?

— Наша агенцтва ўтварылася не на пустым месцы. Да яго існаваў аддзел у былой Беларускай ваеннай акрузе. Але, відома, камандавала парадам у пытаннях дзеяння міжнародных дагавораў Масква. Мы былі толькі прамежкавым звяном у даволі складанай структуры кантролю за суадносінамі ўзбраенняў былога СССР і НАТО.

— І што цяпер [illegible]?

— Цяпер усе абавязацельствы, якія былі ў былога Саюза па ядзерных і звычайных узбраеннях кладуцца на беларускія плечы. Менавіта наша агенцтва павінна забяспечваць выкананне рэспублікай міжнародных пагадненняў у галіне ўзбраення і раззбраення. Іх праверка — наша прэрагатыва. Без удзелу агенцтва ў перагаворах па ваенных пытаннях таксама не абысціся. Да таго ж, мы павінны арганізоўваць кіраўніцтва часцямі і адпаведнымі прадпрыемствамі па скарачэнню і знішчэнню ваеннай тэхнікі, якая падпадае пад артыкулы ўзятых абавязацельстваў.

— Згадзіцеся, усё гэта ў нейкім сэнсе абстрактныя фразы. Канкрэтна, напрыклад, што будзе знішчаць Беларусь па «свежаму» дагавору аб звычайных узброеных сілах у Еўропе?

— Канкрэтныя лічбы называць рана. Магу толькі сказаць, што ў першую чаргу будуць выводзіцца са строю танкі і баявыя машыны пяхоты. [illegible]

— Але чамусьці менавіта наконт гэтага пагаднення, паводле некаторых даных, мы не змаглі знайсці поўнага адзінства з Масквой на апошніх перагаворах.

— Я асабіста не ўдзельнічаў у іх, але магу з усёй упэўненасцю сказаць, што другім Чарнаморскім флотам у адносінах паміж Расіяй і Беларуссю не пахне. Ёсць, безумоўна, спрэчныя моманты. Але, наколькі мне вядома, пэўная няяснасць узнікла не з жадання «нахапаць» пад сваю юрысдыкцыю як найбольш узбраенняў, а, наадварот, ад нечага пазбавіцца. Напрыклад, ні для каго не з'яўляецца асаблівым сакрэтам, што на тэрыторыі Беларусі даволі значныя паветраныя сілы. Нам вызначана цяперашнімі дамоўленасцямі пэўная колькасць самалётаў. Але застаецца шмат самалётаў, якія на гэты момант фактычна аказаліся «безнагляднымі». Але ўпэўнены, у бліжэйшы час і гэта пытанне будзе вырашана.

— Аднак без знішчэння пэўнай колькасці самалётаў і танкаў нам усё роўна не абысціся. Дзе гэта будзе адбывацца?

— База ўтылізацыі танкаў — Барысаўскі рамонтны завод. [illegible]

— Утылізацыя танка — гэта...

— Тры спосабы. Расчляненне на кавалкі, падрыў і дэфармаванне, каб шырыня танка скарацілася мінімум на 20 працэнтаў.

— Ваша агенцтва павінна сачыць, як знішчаюцца не толькі нашы танкі, а і ўзбраенне іншых дзяржаў?

— Безумоўна. Праўда, па краінах СНД мы збіраемся праводзіць інспекцыі ўжо ў самым хуткім часе, а вось з «далёкім замежжам» праблемы. Усё ўпіраецца ў валюту, Але будзем спадзявацца, што наш урад да канца ўсвядоміць, што інтарэсы нацыянальнай бяспекі — гэта не толькі ўласная добра ўзброеная армія, а і кантроль за раззбраеннем у іншых краінах.

— Для гэтага патрэбны высакакласныя спецыялісты...

— А як жа! У нас штат камплектуецца афіцэрамі не ніжэй маёра, якія добра валодаюць замежнымі мовамі, з'яўляюцца спецыялістамі сваёй справы і выдатна ведаюць усе ваенныя міжнародныя дагаворы, у якіх удзельнічае Беларусь. [illegible]

— Ну, а як адчуваюць сябе беларускія «адчувальныя» аб'екты?

— Пакуль што застаюцца «адчувальнымі». [illegible] гэтага, як і для таго, каб дастойна прадстаўляць Беларусь у свеце.

— Гэта значыць, што агенцтва першым у беларускай арміі загаворыць па-беларуску і ў яго з'явіцца нацыянальная ваенная форма?

— Асабіста для мяне беларуская мова не з'яўляецца вялікай цяжкасцю і, думаю, з цягам часу наша агенцтва з пераходам на яе не зацягне. Што датычыцца формы, то тут усё залежыць ад нашых улад — прыняцця адпаведнага рашэння.

Гутарыў
Аляксандр КОКТЫШ.

interfax
ИНТЕРФАКС

ЦЭНТРАЛЬНЫ БАНК РАСІІ ЗМЯНЯЕ ФОРМЫ РАЗЛІКУ З РЭСПУБЛІКАНСКІМІ БАНКАМІ

«Цяпер нацыянальныя банкі былых рэспублік СССР будуць пераведзены Цэнтральным банкам Расіі на звычайныя карэспандэнцкія рахункі»,— паведаміла «Інтэрфаксу» намеснік старшыні ЦБР Лідзія Алякіна...

Паводле яе слоў, гэта азначае, што нацыянальным банкам з іншых рэспублік дазваляецца рабіць плацяжы толькі ў межах сродкаў, што маюцца на іх рахунках у ЦБР.

Л. Алякіна паведаміла таксама, што ўсім нацыянальным банкам было паведамлена ў панядзелак аб рашэнні ЦБР.

Як яна заявіла, «дагэтуль дзейнічаў механізм, калі незалежна ад наяўнасці сродкаў на рахунках банкаў мы дазвалялі ажыццяўляць разлікі з расійскімі прадпрыемствамі». Прычынай такога рашэння ЦБР, сказала Л. Алякіна, з'явілася перавышэнне Украінай сваіх паўнамоцтваў, калі яна выдзеліла вялікі крэдыт сваім прадпрыемствам «на залік», упусціўшы ў Расію тым самым каля 300 мільярдаў рублёў.

ПРЭЗІДЭНТ АРМЕНІІ ЛІЧЫЦЬ ПРЫЗНАННЕ НАГОРНА-КАРАБАХСКАЙ РЭСПУБЛІКІ ЗАЎЧАСНЫМ

Прэзідэнт Арменіі Левон Тэр-Петрасян заявіў, што ён старанна вывучыў пытанне аб прызнанні Нагорна-Карабахскай Рэспублікі, на чым настойвае апазіцыя, і прыйшоў да вываду, што адмоўныя вынікі такога кроку будуць для Ерэвана больш маштабныя, чым станоўчыя. Выступаючы па нацыянальным тэлебачанні, ён адзначыў, што Арменія, прызнаўшы НКР, акажацца ў ролі дзяржавы, якая ўчыняе правакацыі ў адносінах да Азербайджана. На думку Тэр-Петрасяна, прызнаць НКР першай павінна якая-небудзь з нейтральных краін, на што і накіраваны намаганні армянскіх улад у апошнія месяцы.

АНТЫФАШЫСЦКІ МІТЫНГ ЛЯ АСТАНКІНА САБРАЎ ТЫСЯЧЫ МАСКВІЧОЎ

Каля 7 тысяч чалавек, паводле даных сталічнай міліцыі, прынялі ўдзел у антыфашысцкім мітынгу ў панядзелак каля тэлецэнтра «Астанкіна» ў Маскве. Паводле слоў вядомага эканаміста Уладзіміра Сялюніна мітынг, арганізаваны дэмакратычнымі сіламі, праводзіўся з мэтай «прадэманстраваць неакамуністам, хто ў горадзе гаспадар».

Сустаршыня руху «Дэмакратычная Расія» Кірыла Ігнацьеў заклікаў прысутных асудзіць бяздзейнасць маскоўскіх улад і праваахоўных органаў перад масавымі беспарадкамі, якія арганізуюць камуністы і нацыянал-патрыёты. Як ён заявіў, «калі антыканстытуцыйная істэрыя будзе працягвацца, краіна можа апынуцца перад пагрозай неабальшавіцкага перавароту».

У рэзалюцыі мітынгу адзначаецца, што «апошнія выступленні чырвона-карычневых накіраваны на дэстабілізацыю абстаноўкі з тым, каб паўплываць на рашэнне Канстытуцыйнага суда 7 ліпеня». У гэты дзень КС РФ вернецца да разгляду пытання аб канстытуцыйнасці ўказаў расійскага прэзідэнта аб роспуску КПСС. У выпадку, калі «камуністычныя сілы разгорнуць вулічныя кампаніі і арганізуюць беспарадкі», дэмакраты заклікаюць масквічоў на антыфашысцкую маніфестацыю, якая павінна адбыцца 12 ліпеня ў 19.00 на Кудрынскай плошчы.

ЦБР ВЫДЗЕЛІЦЬ 200 МЛРД. РУБЛЁЎ НА ПАГАШЭННЕ ДЭФІЦЫТУ БЮДЖЭТУ ПАД 80 ПРАЦЭНТАЎ ГАДАВЫХ

Цэнтральны банк Расіі і Мінфін дамовіліся аб тым, што крэдыт на пагашэнне дэфіцыту рэспубліканскага бюджэту будзе выдзелены ЦБР пад 80 працэнтаў гадавых. Пра гэта заявіў старшыня ЦБР Георгій Мацюхін на пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета Расіі ў панядзелак.

ІНШАЗЕМЦЫ ЗМОГУЦЬ АПЛАЧВАЦЬ ПРАЖЫВАННЕ У ГАСЦІНІЦАХ МАСКВЫ У СКВ ЦІ Ў РУБЛЯХ У ПЕРАЛІКУ ПА ДЗЕЮЧАМУ РЫНАЧНАМУ КУРСУ

З мэтай упарадкавання разлікаў за пражыванне іншаземных грамадзян у муніцыпальных гасцініцах Масквы ўрадам сталіцы прынята пастанова. У ёй гаворыцца, што іншаземныя грамадзяне будуць ажыццяўляць разлікі за пражыванне ў муніцыпальных гасцініцах і аказанне дадатковых паслуг, у тым ліку за арэнду офіса, у свабодна канверсуемай валюце.

ТАК ЛІЧАЦЬ ЖЫХАРЫ

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. У вобласці было праведзена апытанне: якімі бачацца насельніцтву дзеянні ўлад па аказанню дапамогі пацярпеўшым ад чарнобыльскай катастрофы раёнам і асобным грамадзянам. Толькі 2,8 працэнта апытаных лічаць, што меры па сацыяльнай абароне пацярпеўшых ад вынікаў аварыі на ЧАЭС можна прызнаць дастатковымі.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ

СПРАВЫ МЕЧНІКАВА ЖЫВУЦЬ І ПЕРАМАГАЮЦЬ

Адмовай адказала кіраўніцтва Рыжскага музея гісторыі медыцыны на просьбу расійскіх прадстаўнікоў аб вяртанні рэчаў, якія некалі належалі славутаму рускаму фізіёлагу І. Мечнікаву. Некалькі гадоў назад, жадаючы захаваць кнігі, інструменты і іншыя рэчы вядомага ўрача, нашчадкі Мечнікава перадалі ўсё, уключаючы медаль Нобелеўскага лаўрэата, Рыжскаму музею, дзе быў абсталяваны «пакой Мечнікава». І вось нядаўна расійскія ўлады ўспомнілі аб «замежным» нацыянальным набытку і паспрабавалі яго вярнуць. Яны не ўлічылі аднаго — сваякі прафесара паставілі ўмову, — экспанаты ніколі не павінны вярнуцца ў Расію! Напэўна, таму, што ў свой час аказаліся ёй непатрэбныя.

ШТУРМ ПІСЬМЕННІЦКАГА ДОМА

У Юрмале з дапамогай узброеных апалчэнцаў мясцовыя ўлады паспрабавалі «дэнацыяналізаваць» Дом творчасці пісьменнікаў «Дубулты». Прыкладам аўтамата ў сківаццу атрымаў дырэктар Л. Ліўнс, які адмаўляўся перадаць будынак без дакументацыі, падпісанай гаспадаром — Саюзам пісьменнікаў СССР (або яго пераемнікам).

СТАТУЯ — МЭР!

Адзін каўнаскі дэпутат прапанаваў выбраць мэрам горада... статую Вітаўтаса Вялікага. На думку дэпутата, больш падыходзячай кандыдатуры знайсці не ўдасца: фігура гэтая дастойна прадстаўляе Каўнас, не бярэ хабару, ды і звергнуць яе было б вельмі цяжка.

ФАШЫЗМУ Ў НАС НЯМА!

Вярхоўны Савет Расійскай Федэрацыі паіменным галасаваннем адхіліў прапанову дэпутатаў дэмакратычнай арыентацыі разгледзець пытанне «Аб пагрозе фашызму ў краіне».

РАСТРАПОВІЧ У МАСКВУ НЕ ЗБІРАЕЦЦА

Як стала вядома, Мсціслаў Растраповіч абвясціў аб намеры праз два гады пакінуць ганаровую пасаду кіраўніка Вашынгтонскага сімфанічнага аркестра. Справа ў тым, што якраз праз такі тэрмін заканчваецца яго пятнаццацігадовы кантракт. Нядаўняе набыццё сям'ёй музыканта буйной нерухомасці за акіянам сведчыць аб тым, што аб пераездзе ў Маскву на пастаяннае жыхарства гаворкі не ідзе.

СПРАВА ДЛЯ МІЛЬЯНЕРАЎ

Больш чым у 1 мільён рублёў абыдзецца цяпер будаўніцтва індывідуальнага дома ў Расійскай Федэрацыі забудоўшчыку, у той час як у 1991 годзе яго кошт складаў усяго 42 тысячы рублёў. Пра гэта паведамляе Дзяржкамстат Расіі.

АЛЁ! ТУРМА!

У некаторых французскіх турмах у камерах для правапарушальнікаў, якія заканчваюць свой тэрмін зняволення, устаноўлены індывідуальныя тэлефоны з мэтай даць ім магчымасць наводзіць даведкі аб патрэбах у рабочай сіле і такім чынам клапаціцца аб сваім працаўладкаванні.

ВУЧЫЦЦА НІКОЛІ НЕ ПОЗНА

Дэвід Юджын Рэй, сельскагаспадарчы рабочы з амерыканскага горада Фрэнкліна (штат Тэнесі), зрабіў сабе падарунак да свайго стагоддзя — навучыўся чытаць. На гэта яму спатрэбілася 3 месяцы. «Усё жыццё даводзілася працаваць, — тлумачыць Рэй, — так што было не да вучобы».

«БРУЛЬ-К'ЕР» У ЖЛОБІНЕ

ЖЛОБІН. Тры дні на базе Беларускага металургічнага завода праходзіў семінар, удзельнікамі якога былі прадстаўнікі металургічных прадпрыемстваў Беларусі, Расіі, Украіны і Казахстана, а таксама дацкай фірмы «Бруль-К'ер». Удзельнікі семінара абмеркавалі прымяненне ў рабоце прадпрыемстваў сучаснага дыягнастычнага абсталявання. Адначасова адбылася прэзентацыя «Бруль-К'ер», якую правёў дырэктар прадстаўніцтва фірмы Джон Кюн.

ШТО ПАТРЭБНА БІЗНЕСМЕНУ?

МІНСК. Саюз прадпрымальнікаў Рэспублікі Беларусь і акцыянернае таварыства «Цэнтр XXI стагоддзе» падрыхтавалі даведнік, які ўключае больш за 2.200 прадпрыемстваў Беларусі розных форм уласнасці з іх дзелавымі прапановамі. Першымі «карыстальнікамі» новага даведніка сталі супрацоўнікі Кабінета міністраў Рэспублікі Беларусь. Рэалізацыя яго для дзелавых людзей будзе весціся праз АТ «Цэнтр XXI стагоддзе» і Саюз прадпрымальнікаў.

Вытворчасць прадуктаў харчавання ў Рэспубліцы Беларусь

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

у тым ліку плодаагароднінныя	443,3	478,4	107,9
Цукар-пясок	334,6	334,8	100,1
у тым ліку з цукровых буракоў	146,2	154,0	105,3
Алей	20,3	24,9	123,1
Маянэз	14,2	11,7	82,2
Мука з дзяржрэсурсаў	1.932,2	1.690,5	87,5
Крупы	216,7	228,6	105,5
Хлеб і хлебабулачныя вырабы	1.648,4	1.547,1	93,9
Кандытарскія вырабы	168,0	159,8	95,1
Макаронныя вырабы	52,0	64,7	124,2
Прадукты з бульбы	2,9	6,6	228,4
Харчовыя канцэнтраты	25,3	26,5	104,8
Безалкагольныя напіткі, млн.дал	17,3	26,2	151,3
Мінеральныя воды, млн. паўлітраў	30,5	92,5	у 3 разы
Маргарынавая прадукцыя	119,4	71,5	59,9

За студзень —май выпрацоўка мяса і субпрадуктаў І катэгорыі склала 265,1 тысячы тон, што на 20,3 працэнта менш, чым у адпаведным перыядзе мінулага года, масла — 37,3 тысячы тон, на 30,7 працэнта, сыру тлустага — 17,9 тысячы, на 26,8 працэнта, цэльнамалочнай прадукцыі — 613,9 тысячы, на 10,1 працэнта, кансерваў — 249,6 мільёна ўмоўных бляшанак, на 15,6 працэнта, кандытарскіх вырабаў — 49,6 тысячы тон, на 30,1 працэнта менш.

Вытворчасць асобных відаў прадуктаў харчавання на душу насельніцтва характарызуецца наступнымі данымі:

(кілаграмаў у год)

	1985	1990	1991
Мяса (прамысловая выпрацоўка)	73,0	86,7	77,1
Каўбасныя вырабы	17,3	21,1	20,4
Масла	12,6	15,5	13,3
Тлустыя сыры	4,9	6,3	5,6
Цэльнамалочная прадукцыя ў пераліку на малако	133,7	173,1	160,9
Харчовая рыбная прадукцыя	3,4	4,5	3,5
Кансервы — усяго, умоўных бляшанак	66,2	76,9	70,9
Цукар-пясок	33,5	33,8	32,6
Алей	2,0	2,6	2,4
Маргарынавая прадукцыя	12,0	10,5	7,0
Маянэз	1,4	1,4	1,1
Кандытарскія вырабы	16,9	16,9	15,6
Хлеб і хлебабулачныя вырабы	165	154	151
Макаронныя вырабы	5,2	5,9	6,3
Безалкагольныя напіткі, л	17,3	29,1	25,5
Мінеральныя воды, л	1,5	5,2	4,5

Рэспубліка апярэджвае дзяржавы Садружнасці па вытворчасці на душу насельніцтва мяса, масла, цэльнамалочнай прадукцыі, тлустых сыроў, маргарынавай прадукцыі.

Зніжэнне вытворчасці асноўных відаў прадуктаў харчавання адбываецца ў выніку зніжэння аб'ёмаў закупак сельскагаспадарчай прадукцыі ў калгасах і саўгасах і паставак яе ў прамысловую перапрацоўку, а таксама скарачэння паступлення сыравіннай прадукцыі на перапрацоўчыя заводы з-за межаў рэспублікі.

Дзяржкамстат Рэспублікі Беларусь.

НА ПАЛЕССІ СПІРТАМ ПАХНЕ!

КОБРЫН. (Кар. БелаПАН). У Кобрынскую друкарню ад малога прадпрыемства «Палессе» паступіў заказ на выраб этыкетак на 96-працэнтны харчовы спірт «Экстра». Яго, як сведчыць этыкетка, будзе разліваць Дзівінскі агароднінасушыльны завод. Як стала вядома карэспандэнту БелаПАН, каміваяжоры з МП «Палессе» даставяць спірт з бязмежных прастораў Расіі ў даволі вялікай колькасці. Так што хутка на Палессі будзе што выпіць, будзе чым і закусіць — тутэйшыя мясціны на добры харч яшчэ не збяднелі!..

СЛУЖБА — ДНІ І НОЧЫ

Керамзіт з дызельным «начыннем»

Тэлефонны званок, што раздаўся ў дзяжурнай часці райаддзела ўнутраных спраў Чашніцкага райвыканкома, адразу насцярожыў. Невядомы паведамляў, што на Навалукомскім заводзе керамзітавага гравію пад пагрузкай стаіць «КамАЗ» з літоўскімі нумарамі. Дзіўна, што і ў кузаве, і ў прычэпе ўстаноўлены нейкія ёмістасці. Што ў іх, невядома. Але зверху ёмістасці загружаюцца керамзітам.

Часу супрацоўнікам міліцыі было адпушчана мала: невядомы з грузам мог знікнуць. Тэрмінова на трасу выехаў старшы інспектар ДАІ Генадзь Шчука.

Неўзабаве паказаўся гружаны «КамАЗ» з нумарнымі знакамі ЛТ 53-10.

Генадзь Шчука спыніў машыну, абышоў вакол. Знешне быццам усё нармальна: упоравень з бартамі шчыльна ляжыць керамзітавы гравій. Ёмістасці, калі яны там, надзейна прыхаваны. Не будзеш жа з рыдлёўкай шураваць пасярод дарогі. А раптам гэта чыйсьці не зусім дасціпны жарт? Але і адпускаць машыну проста так нельга. Нешта дужа ненатуральна трымаецца вадзіцель Эдуард Бергман. У вачах насцярожанасць. Праўда, дакументы быццам бы ў парадку, груз аплачаны. І ўсё ж...

— Прабачце, трэба праверыць рухавік вашай машыны, а ў мяне патрэбнага прыбора няма, — сказаў Генадзь Шчука. — А таму прашу праехаць са мной у Навалукомскае аддзяленне міліцыі. Тут недалёка, кіламетры са тры — не болей. Самі разумееце, служба.

Вадзіцель штосьці незадаволена прабурчэў, але мусіў ехаць.

На месцы хутка выявілі: так, пад керамзітам сапраўды ёмістасці. І па ўсім бачна, запоўненыя гаручым. А таму адразу паехалі ў райцэнтр.

У райаддзеле ўнутраных спраў старшыя лейтэнанты міліцыі Аляксандр Сідаровіч і Віктар Прыяўка хутка «раскруцілі» справу. Вадзіцель Эдуард Бергман мусіў прызнацца: у цыстэрнах дызельнае паліва. А набыў яго ў аднаго вадзіцеля з мясцовай райсельгастэхнікі. Усяго ж у кузаве і прычэпе аказалася 9 тысяч 680 кілаграмаў паліва — на 87 тысяч рублёў. У Літве за гэта можна было б узяць у некалькі разоў больш.

Пакуль вадзіцель, што называецца, у шоку, трэба было хутчэй правесці расследаванне: апазнанні, вочныя стаўкі... А таму загадалі Эдуарду Бергману зноў садзіцца за руль сваёй жа машыны. Побач з ім у кабіне ўладкаваліся трое супрацоўнікаў міліцыі.

Сёння з пазіцыі перажытага можна канстатаваць: гэта быў сур'ёзны пракол. Ва ўсякім разе, нельга было давяраць руль злачынцу. Але тады часу на роздум не было...

Машына імкліва неслася па шашы. І раптам насустрач паказаўся магутны ваенны грузавік «Урал».

Супрацоўнік міліцыі на нейкае імгненне апярэдзіў Эдуарда Бергмана, які спрабаваў крутануць руль улева, каб урэзацца ў грузавік. І тады вадзіцель выскачыў з кабіны. Трапіў пад колы...

Гібель вадзіцеля, вядома, ускладніла справу. Але ў руках супрацоўнікаў міліцыі ўжо была нітачка. У кабіне вадзіцеля бензавоза з мясцовай сельгастэхнікі аказалася 80 долараў ЗША. Менавіта за такую суму ён прадаў частку паліва Эдуарду Бергману. А ў спецыяльным пакеце, што знайшлі ў час вобыску ў кучы гною каля дома, аказалася 67 тысяч рублёў. Давялося прызнавацца. Аказваецца, некалькі дзён назад усё той жа Эдуард Бергман прыязджаў да яго па паліва. Тады ён «атаварыў» недзе каля 4 тон дызельнага паліва. Такса да смехатворнага малая: за літр дызпаліва ён прасіў па 2 рублі, хоць дзяржаўныя цэны ў нас даходзяць да 5 рублёў. У Літве цэны — у некалькі разоў вышэйшыя. Адну раку з палівам удалося перакрыць. А як жа з іншымі? Па ўсім бачна, выпадак з Эдуардам Бергманам, як кажуць, не першы і не апошні.

Уладзімір ГОЙТАН.

Каментарый начальніка Чашніцкага райаддзела ўнутраных спраў Аляксандра СЕМЯНІДЫ: На жаль, падобныя факты не адзінкавыя. Следства па гэтай справе ўжо завяршаецца. Суд, спадзяюся, вынесе свой прысуд зламыснікам, якія спрабуюць як мага болей уварваць у дзяржавы. Але ніхто не дае гарантыі, што ў будучым нешта падобнае не паўторыцца. І лепшае пацвярджэнне—выпадак, што адбыўся на наступны дзень пасля гэтай трагедыі. У раёне быў затрыманы грузавік з літоўскімі нумарамі. У кузаве — ёмістасці для гаручага. Вадзіцель цьмяна тлумачыў, што ён ехаў у Пскоўскую вобласць, каб набыць там гаручае. Давялося адпускаць. Зноў жа не так даўно была затрымана літоўская машына з гаручым у суседнім Лепельскім раёне. Усё гэта наводзіць на трывожны роздум: нешта ў нашай сістэме не так. Бо занадта вольна адчуваюць сябе прайдзісветы. Наўрад ці ў стане міліцыя падмяніць усіх, у тым ліку і гаспадарнікаў.

Выдзь на Нёман, чый «глос» раздаецца?

Саюз палякаў Беларусі абвінаваціў Беларускую Каталіцкую Грамаду ў шавінізме.

У дзесятым нумары выдаваемай на Беларусі польскай газеты «Глос з-над Нёмна» пад назвай «Не туды дарога» апублікавана заява Саюза палякаў рэспублікі аб увядзенні ў касцёле беларускай мовы і мэтах Беларускай Каталіцкай Грамады. Пакінуць без увагі гэты дакумент нельга хоць бы па той прычыне, што беларусізацыя рэлігійнага жыцця каталікоў рэспублікі ў ім характарызуецца, — цытую, — «шавіністычнай кампаніяй, галоўная мэта якой — умацаванне тэзіса, што мы (гэта значыць яны, палякі. — **БелаПАН)** не з'яўляемся палякамі, але «акаталічанымі» і «спаланізаванымі» беларусамі».

Ты сам суддзя, паважаны чытач, як усё тут перавернута. Зразумела, што ў гэтым выпадку свядомымі беларусамі гаворка вядзецца не аб палякаў па свайму паходжанню, а пра тысячы нашых суайчыннікаў, якія не здолелі процістаяць акаталічванню і паланізацыі падчас акупацыі Заходняй Беларусі Польшчай. Так што нацыянальнаму самаўсведамленню спрадвечных палякаў нішто не пагражае. Як, зрэшты, і іншых ніхто не прымушае лічыць сябе вартымі належаць да беларускай нацыі.

Цытуючы больш чым гадавой даўнасці інтэрв'ю лідэра БКГ Феліксa Янушкевіча, аўтары заявы не грэбуюць нават такімі метадамі, як кампіляцыя, замоўчванне сутнасці. «Каталікоў на Беларусі невядома чаму лічаць палякамі, хоць па свайму паходжанню большасць іх — карэнныя беларусы, — прыводзіцца вытрымка з інтэрв'ю Янушкевіча, і пасля, прапусціўшы два сказы, увага сканцэнтроўваецца на апошнім: «Але калі ў беларускіх цэрквах і касцёлах святары будуць весці службу на мове нашага народа, падобныя супярэчнасці знікнуць».

Пра што ж гаворыцца ў прапушчаных сказах з інтэрв'ю? Прыводжу слова ў слова: «З другога боку, у цэрквах казанні вядуцца толькі па-расейску. Такім чынам, у рэлігіі атрымліваецца тандэм інтарэсаў: Польшча — Расія. А нас, беларусаў, нібыта і няма». Вось, аказваецца, пра якія супярэчнасці размова — пра адсутнасць беларускіх інтарэсаў у рэлігійным жыцці рэспублікі па прычыне колішніх русіфікацыйных і паланізацыйных працэсаў.

Другая выкарыстаная газетай падстава для абвінавачванняў Беларускай Каталіцкай Грамады ў шавінізме зусім несур'ёзная. У статуце БКГ, маўляў, нідзе няма гаворкі пра тое, што ў рэспубліцы жывуць каталікі польскай нацыянальнасці. Прабачце, панове, але няма там канкрэтнага згадвання і пра вернікаў беларускай нацыянальнасці. Трэба, па вашай логіцы, абвінаваціць грамадоўцаў і ў антыбеларускасці?

Падпісана заява прэзідэнтам Саюза палякаў Тадэвушам Гавіным.

З просьбай пракаменціраваць сітуацыю я звярнуўся да старшыні Беларускай Каталіцкай Грамады Феліксa Янушкевіча.

— Кіраўніцтва БКГ, — адказаў ён, — і зараз знаходзіцца пад уражаннем ад згаданай заявы. Яна абмеркавана на нарадзе кіраўніцтва Грамады, падрыхтаваны адпаведныя матэрыялы. Аднак да поўнага высвятлення, што стаіць за такімі абвінавачваннямі, нашы дакументы вырашана не абнародаваць.

Алесь ЛІПАЙ,
БелаПАН.

ЗА РАДКОМ ДЗЯРЖКАМСТАТА

НА КАГО ПРАЦУЕМ?

За студзень—май грашовыя даходы насельніцтва рэспублікі ўзраслі ў параўнанні з мінулагоднім перыядам у 4,9 раза, за май — у 5,2. У той жа час рознічныя цэны на тавары і паслугі перавысілі ў маі мінулагодні ўзровень у 7,3 раза. Больш за ўсё яны выраслі на рыбу і рыбапрадукты, а таксама легкавыя аўтамабілі, электратавары, будаўнічыя матэрыялы.

Рэзка павялічыліся запасы тавараў у рознічным і аптовым гандлі. Прычым запасы мяса і птушкі на 1 чэрвеня ўзраслі ў параўнанні з леташнімі ў 2,1 раза, мясных кансерваў — у 1,9 раза (запасы трыкатажных вырабаў, скуранога абутку, ільняных і баваўняных тканін у аптовым гандлі і прамысловасці павялічыліся ў 1,7—2,4 раза).

І адначасова гэтак жа рэзка знізілася спажыванне, ў першую чаргу прадуктаў харчавання. У студзені—маі мы купілі ў дзяржаўным гандлі (да леташняга): мяса — 64 працэнты, каўбасных вырабаў — 91, мясных кансерваў — 54, рыбы—49, рыбных кансерваў—55 і г. д. І толькі па маслу амаль захавалі леташняе спажыванне (96 працэнтаў).

Перайшлі (як вельмі раяць медыкі) на агародніну? Але ж і тут падобная карціна: сёлета рэзка скараціліся паступленні ў гандаль парнікова-цяплічнай і ранняй агародніны.

Пры гэткім раптоўным зніжэнні спажывання харчовых тавараў тым не менш больш як палавіну ўсіх сваіх расходаў (у рознічным гандлёвым абароце) трацім менавіта на яду! Вось ужо сапраўды можна кінуць папрок свайму страўніку: усё жыццё працую на цябе!

Па «Розгаласу» дзяжурылі: І. Карней, А. Коктыш, А. Сланеўскі, С. Сулкоўскі, І. Шчучэнка, У. Здановіч.
Тэл. 32-44-02, 32-43-03.

Дзе мокра, а дзе — не вельмі

Адна з неабходных умоў атрымання высокага ўраджаю бульбы — паліў. Дождж гэта робіць спорна і ўмела. На жаль, «нябесная канцылярыя» сёлета падводзіць. У многіх месцах моцныя ліўні ўсё заліваюць, а недзе толькі раса ад хмарак.

На дачных участках, дзе плантацыі бульбы — да сотні каліў, можна арганізаваць «мясцовы» паліў. Барозны радкоў у процілеглых канцах закрыйце зямлёй і налівайце ваду як у бочку. Яна пойдзе ва ўсіх напрамках: уніз і ў бакі. Карэньчыкі бульбы абавязкова «зловяць» яе. Участак неабходна рыхліць.

Можна матычкай ці іншым інструментам зрабіць паміж кустамі бульбы паглыбленні-ямкі. Туды і заліваць. Кожны куст павінен атрымаць хоць бы літр вільгаці. Уносіць гэту колькасць лепш порцыямі ў некалькі прыёмаў. Апошняй уносіцца падкормка.

Зусім добра, калі самім можна наладзіць дожджык. Чым драбнейшы россып, тым лепш. Пажадана прапітаць глебу на ўсю глыбіню залягання каранёў.

Чаму аб гэтым гаворка? А вельмі проста: бульба найвышэйшую патрэбнасць у вадзе адчувае ў час цвіцення і наліву пладоў. Гэта пара якраз і настала.

ВАШ САД І АГАРОД

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў да друку Мікалай ЧАХОЎСКІ (тел. 32-41-92).

Памідоры набіраюць моц

Патрэбна адразу запомніць, што памідоры добра развіваюцца (зрэшты, як і бульба) толькі ў рыхлай глебе. Таму брацца за матычку варта, як правіла, адзін раз у два тыдні. А пасля моцнага дажджу ці паліву — абавязкова.

Калі працуем матычкай, будзем асцярожнымі: зону ў 8 сантыметраў ля сцябла лепш не чапаць. Калі ёсць трава, сарваць рукамі. У гэтай зоне вельмі многа дадатковых каранёў. Іх трэба не пашкодзіць. А закончылі рыхленне, падгарніце зямлю да сцябла. Хай будзе ладны грудок. Там утвараюцца новыя карані. А гэта павысіць ураджай. Акучванняў за сезон бывае не больш трох. Апошняе прыпадае на першую палавіну ліпеня.

Важна выдаліць пасынкі — зрэзаць нажніцамі. Пянёк у 0,5—1 сантыметр павінен заставацца. Гэта для таго, каб не кранулiся ў рост запасныя пупышкі. Пасынкаванне праводзяць, калі новы расточак дасягне 5—8 сантыметраў. Большыя забяруць многа карысных рэчываў, якія вельмі неабходны для нарошчвання пладоў.

Часта раслінам цесна. Там бы лес расце. Патрэбна набрацца смеласці і выразаць ніжэй завязей лісточкі, якія зацяняюць. Плады павінны выспяваць на сонцы.

Яшчэ адна важная дэталь — падкормкі. Яны ў асноўным азотна-калійныя (думаем, што фосфарам лункі забяспечаны ў час пасадкі). Найлепш падыходзяць амiячная салетра і сернакіслы калій (можна каліймагнезію). У вільготную глебу іх уносяць сухімі, у падсушаную — у растворах. У любым выпадку ўгнаенні павінны заглыбляцца ў глебу.

Падкормак звычайна тры. Першая — праз два тыдні пасля пасадкі (расліны кранулiся ў рост), другая — праз тры-чатыры тыдні пасля першай, трэцяя — яшчэ праз месяц. У першай усяго пакрыху: азоту — 10, фосфару і калію — па 15 грамаў на квадратны метр ці вядро. Другая падкормка звычайна найбольш фундаментальная (на адной ці дзвюх гронках наліваюцца плады). Даюць 25 грамаў азоту (звычайна аміячную салетру), па 35 грамаў суперфасфату і калію. Трэці раз «кормяць» азотам (да 30 грамаў) і каліем (15 грамаў). Усё — на квадратны метр ці вядро вады.

Выдатны плён даюць арганічныя сілкаванні — перапрэлы гной, жыжка, курыны памёт. Усё ў прынятых дозах: тры вядры перапрэлага гною на 200-літровую бочку вады, тры-пяць вёдзер жыжкі на такую ж ёмістасць, ці 1,5 вядра памёту на 200 літраў. Пад адну расліну даём: першы раз — да літра падкормкі, другі — да паўтара, трэці — два. У час другой і трэцяй падкормак радыус унясення павялічваецца.

Здараецца, кветачкі (і завязі) ападаюць. Такое найбольш назіраецца ў цяпліцах, дзе вентыляцыя не на «вышыні». Каб гэтага не было, гронкі кветак апрацоўваюць стымулятарамі: нікацінавай ці янтарнай кіслотамі. Можна і бурой. Першых дзвюх бяруць 0,05 міліграма на літр вады, буры — 0,3 грама на літр. Апрацоўваюць гронкі некалькі разоў па меры распускання новых кветак. Распыл — самы дробны. Найлепш падыходзіць ручны распыляльнік.

Яшчэ пра мурашак

У нашай пошце зноў пісьмы пра шэрых агародных мурашак. Многія сяляне паведамляюць, што ідуць яны бы саранча і выратавання ніякага. Паўсюдна хады-калодзежы, калоніі яек. Як пазбавіцца ад іх нашэсця?

Адказ ёсць таксама ў пісьмах чытачоў і званках у рэдакцыю. Мінчанка Марыя Скарабагатава напускае на мурашак ... куранят. У яе іх 15. Найлепш «працуюць» 25-дзённыя. Яны амаль не топчуць морквы, буракоў і іншых культур. І тысячамі знішчаюць няпрошаных гасцей і іх кладкі. Кураняты ж ў паўтара месяца ўжо цяжкія і могуць нарабіць шкоды.

Заўважым, што крылатыя знішчаюць і іншых «драпежнікаў». Адна ўмова: агарод не павінен апрацоўвацца «хімікатамі».

Іншыя чытачы — сям'я Баранавых з Бабруйска, напрыклад, прымяняюць кіпень. У радках яны кладуць невялікія дошчачкі, кавалкі шыферу, цагліны. Пад імі агародныя мурашкі ладкуюць гнёзды. Днём схованкі паднімаюць і мурашак знішчаюць кіпенем з чайніка. (Струмень вады не павінен трапляць на расліны). Эфект дастатковы, хоць і не 100-працэнтны. Калоніі мурашак мігрыруюць, змяншаюць сваю колькасць і, натуральна, шкоду, якую прыносяць.

Збіраецца выспець часнок

Хто ўважліва сочыць за сваім агародам, заўважыў, што часночная градка імкліва мяняе афарбоўку. Яшчэ нядаўна яна была зялёна-сіняй, а цяпер больш жоўта-сіне-зялёная. Гэта асобныя лісцікі «горкага сябра» закончылі сваю «работу». У глебе імкліва набірае вагу цыбуліна. Долькі яе будуць найбольшымі ў тых гаспадароў, хто добра ўвільготніць участак. Вада цяпер галоўнае. Ад розных падкормак варта ўстрымацца, бо патрэбнага эфекту яны не паспеюць даць. А справу могуць парушыць. Асабліва патрэбна засцерагчыся азотных угнаенняў.

Кожная асобіна азімай пасадкі выкінула стрэлку. Гэта стрэлка заканчваецца бы пікай. Ці патрэбна яна? Не, не патрэбна. З часам у ёй ствараюцца гнёзды з мноствам «бульбачак». Апошнія нязменна забіраюць харч у зубкоў, якія ў зямлі, дзеля якіх урэшце і «гарадзіўся плот». Так што стрэлкі лепш выламаць.

Часам часнок (кожнае каліва асобна) звязваюць банцікамі.

Могуць спытаць: а што можна зрабіць са спелай бульбачкі? Дробненькія часночыны восенню высяваюць у глебу і на наступны год атрымліваюць адзін зубок. З гэтага зубка яшчэ праз год вырасце цыбуліна з некалькімі (у залежнасці ад сорту) зубкамі. Як бачым, шлях да «прамысловага» збору доўгі і карпатлівы.

Што і колькі патрабуе

Каб вырасціць высокі ўраджай, акрамя працы, неабходны ўгнаенні. Па патрэбнасці да азоту культуры дзеляцца на чатыры групы: вельмі патрабавальныя — усе разнавіднасці капусты, рэвень; патрабавальныя — гарбузы, цыбуля-парэй, сельдэрэй, спаржа; сярэднепатрабавальныя — кальрабі, морква, буракі, агуркі, рэдзька, памідоры, цыбуля, шпінат; малапатрабавальныя — гарох, радыс, фасоля, цыбуля на пяро.

На дзве групы (моцна патрабавальныя і ўмерана патрабавальныя) дзеляцца культуры па патрабавальнасці да фосфару. Вельмі «жадаюць» яго зноў усе віды капусных, гарбузы, агуркі, морква, рэвень, сельдэрэй. Усе астатнія — адносяцца да ўмераных.

Нарэшце, калій. Яго дзеянне эфектыўнае толькі тады, калі глеба забяспечана азотам і фосфарам. Вельмі патрэбны гэты элемент для бульбы, амаль усіх агародніннных і садовых культур. Калій станоўча рэгулюе на запашванне раслінамі крухмалу, цукру, вітамінаў. Ён «дапамагае» пазбегнуць розных грыбковых захворванняў.

Азот вельмі рухавы ў глебе. Пры дастатковай вільгаці ён з верхніх слаёў «мігрыруе» ў ніжэйшыя, туды, дзе залягаюць карэньчыкі. Фосфар і калій амаль «дамаседы» — куды ўнеслі, там і знаходзяцца. Таму пры падкормках іх мэтазгодна «закапаць» як найглыбей — да 8—12 сантыметраў.

Абавязковая ўмова атрымання высокага ўраджаю — мікраэлементы. Іх патрэбна «пылінка» — часцей, дзесяткі ці нават сотыя міліграма. Але абавязкова. Перапрэлы гной, кампост, свежыя выдзяленні жывёлы і птушкі абавязкова змяшчаюць мікраэлементы. Шмат іх у попеле, асабліва ліставых парод дрэў, траў.

АПТЭЧКА

НЕАДКЛАДНАЯ ДАЎРАЧЭБНАЯ ДАПАМОГА

ВЕНЕРЫЧНЫЯ ХВАРОБЫ

Яны выклікаюцца рознымі ўзбуджальнікамі, якія перадаюцца ад хворага чалавека здароваму пераважна палавым шляхам. Значна радзей — праз розныя прадметы хатняга ўжытку, праз пацалункі, укусы, у выніку ненармальных сексуальных кантактаў. Да гэтых хвароб адносяць сіфіліс, ганарэю, мяккі шанкр, венерычны пахвінны лімфагранулематоз (чацвёртая венерычная хвароба), данаваноз (пятая венерычная хвароба), а таксама трыхаманоз, СНІД і іншыя. Вядома каля 20 такіх хвароб.

Паводле даных вучоных, калі выключыць грып у час эпідэміі і малярыю, венерычныя хваробы з'яўляюцца найбольш распаўсюджанымі.

Важная «роля» ў распаўсюджванні венерычных хвароб належыць дэмаграфічным зрухам (рост колькасці насельніцтва, моладзі, падаўжэнне перыяду палавога жыцця і інш.), сацыяльна-эканамічным фактарам (урбанізацыя, павелічэнне ў людзей вольнага часу, рост турызму і інш.). Хваробе садзейнічаюць: аслабленне традыцыйных норм і забарон, эмансіпацыя, змяненне адносін да полу, дрэннае выхаванне, аслабленне ўплыву бацькоў на дзяцей, змяненне поглядаў на сексуальныя нормы, рост колькасці разводаў, ужыванне алкагольных напіткаў і наркотыкаў, групы павышанай рызыкі (маракі, ваенныя, імігранты, сезонныя рабочыя, турысты, служачыя атэляў і міжнародных транспартных ліній, гомасексуалісты, прастытуткі, прыхільнікі «свабоднага кахання», бадзягі, злачынцы, беспрацоўныя, матэрыяльна незабяспечаныя і г. д.).

Аказанне дапамогі. Калі ўзнікла небяспека заражэння венерычнай хваробай у выніку выпадковай палавой сувязі, можна выкарыстаць пакет індывідуальных партатыўных (кішэнных) прафілактычных сродкаў у адпаведнасці з прыкладаемай да іх інструкцыяй. У любым выпадку спачатку трэба вымыць рукі, выпусціць мачу, потым старанна абмыць цёплай вадой з мылам палавыя органы, клубы і прамежнасць. Пасля абсушвання сурвэткай ці ручніком трэба працерці гэтыя месцы ватным тампонам, насычаным растворам сулемы 1:1000.

Мужчынам неабходна піпеткай для вачэй увесці ў мочаспускальны канал 6—8 кропель 2—3-працэнтнага воднага раствору пратарголу, злёгку масіруючы вонкавую адтуліну канала (пасля ўвядзення раствору пажадана не мачыцца 2—3 гадзіны). Жанчынам — зрабіць похвенныя спрынцаванні растворам марганцоўкі.

Скончыўшы гэтыя працэдуры, варта пакласці на прамежнасць стэрыльную марлевую сурвэтку ці кавалак чыстай матэрыі для аховы палавых органаў ад забруджанай бялізны, якую неабходна змяніць пры першай жа магчымасці. Такую ж дапамогу можна атрымаць паўсюдна і круглас утачна ў пунктах індывідуальнай прафілактыкі (у любым скур-венералагічным дыспансеры са стацыянарам). Зразумела, такая дапамога найбольш надзейная і эфектыўная, калі аказваецца ў першыя дзве гадзіны пасля кантакту з хворым (ай).

М. ЯГОЎДЗІК,
прафесар.

ЖЫВЕ СТУДЭНЦТВА! БУДЗЕ ЖЫЦЬ І АКАДЭМІЯ

Калі тэатральна-мастацкі інстытут перайменавалі ў акадэмію мастацтваў, даводзілася чуць: што з тых новых назваў — усё адно, не той сёння студэнт пайшоў, на майстра не цягне!

— Цягнем! — даказалі сёлетнія дыпломнікі, першыя выпускнікі новай акадэміі.

Сапраўды, такой вялікай дыпломнай справаздачы раней не было. Два паверхі рэспубліканскай галерэі мастацтваў занялі творы маладых жывапісцаў, графікаў, скульптараў, дызайнераў.

Вядома — цяжка было і студэнтам і выкладчыкам. Цяжка ад блытаніны ў сучасных падручніках, ад недахопу абсталявання для вучэбных майстэрань, ад таго, што на месячную стыпендыю (дарэчы, таксама ж, як і ў іншых ВНУ) можна набыць хіба што кошык піражкоў.

Але жыве студэнцтва. Жыве ў ім агонь творчасці, запалены настаўнікамі. Жыве прагнасць да вывучэння жыцця і імкненне прысвяціць яму свой талент. А гэта азначае, што будзе жыць і Акадэмія.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

НА ЗДЫМКАХ: дыпломніца Таццяна БЕЛАВУСАВА распрацавала керамічны набор для выпечкі беларускіх нацыянальных страў; прыбор для атрымання напояў; малады скульптар Аляксандр ПЛЯЧКОЎ — аўтар цікавых праектаў садовых скульптур; аўтамабіль для інвалідаў; у зале, дзе выстаўлены дыпломныя работы мастакоў.

ПЫТАЛЬНІК!

КЛОПАТЫ АБ «ФАЗЭНДАХ»

На якіх умовах можна застрахаваць садовы дом ці дачу?

Б. ЖАРЫКАЎ,
г. Барысаў.

Пры страхаванні садовага дома ці дачы, згодна з правіламі страхавання на 1992 год, можна заявіць практычна любую суму. Аднак плацеж будзе ажыццяўляцца па ацэначных нормах, зацверджаных урадам, з улікам каэфіцыента 2. У такім разе трэба будзе плаціць 0,6 працэнта ў год. Калі сума значна большая і складае да 70 тысяч рублёў, прыйдзецца выкладваць 1 працэнт у год, пасля 70 тысяч — 1,5 працэнта ад заяўленай сумы.

Газавы пісталет — амаль як сапраўдны

У апошні час на «чорных» рынках краіны з'явілася вялікая колькасць газавай зброі. Не маглі б вы растлумачыць, чым адрозніваецца газавы пісталет ад газавага балона і як ён дзейнічае?

А. ДЗЯМЕНЦЬЕЎСКІ.
Мінскі раён.

Газавы балон — гэта, як правіла, аэразольная ўпакоўка вышынёй 6—8 і дыяметрам 3 сантыметры, якая ўтрымлівае слёзатачывы або нервова-паралітычны газ. Газавыя балончыкі, што ўвозяцца ў краіны СНД (у тым ліку і Беларусь) або вырабляюцца тут, звычайна ўтрымліваюць слёзатачывыя газы сі-эс ці хлорэтафенон.

Газавыя пісталеты адрозніваюцца ад звычайных толькі канструкцыяй, у якой няма навылётнай адтуліны, што не дазваляе выкарыстоўваць іх для стральбы баявымі патронамі. Патроны для газавага пісталета маюць падобную з халастым патронам канструкцыю. У іх ёсць капсуль, парахавы зарад і газ у крышталях. У момант загарання парахавога зараду крышталі пераходзяць у газападобны стан — і гарачы струмень газу выкідваецца са ствала на адлегласць 3—5 метраў. Дарэчы, кошт газавага балона на Камароўскім рынку ў Мінску даходзіць (у залежнасці ад уздзеяння) да паўтары тысячы рублёў, а газавага пісталета — да 6—8 тысяч «драўляных».

Колькі трацяць на харчаванне амерыканцы?

Непрыстойна зазіраць у рот суседу, але калі ў сваім пуста, то хоць скажыце, колькі трацяць на яду амерыканцы?

І. ЧАРТКОЎ.
г. п. Краснаполле.

У мінулым годзе амерыканцы патрацілі на харчаванне 412 млрд. долараў, або ў сярэднім 11,8 працэнта свайго асабістага даходу пасля ўплаты падаткаў.

Для параўнання: у 1929 годзе на харчаванне ішло амаль 25 працэнтаў даходаў. У 1978 годзе — ужо 13,5 працэнта, а ў 1985 — каля 13 працэнтаў.

Але ў амерыканцаў з даходамі ад 5 да 10 тысяч долараў у год на харчаванне ў мінулым годзе ішло 27,4 працэнта сямейнага бюджэту, а з даходамі ад 30 да 39 тысяч долараў — 12,7 працэнта. З 412 млрд. долараў, затрачаных у мінулым годзе на харчаванне, 395 млрд. прыпадаюць на прадукцыю амерыканскіх фермераў. Астатняе — на імпартныя прадукты. З агульных расходаў на харчаванне больш за ўсё — 29 працэнтаў — амерыканцы трацяць на мяса. На другім месцы — 22 працэнты — садавіна і агародніна.

ЁСЦЬ МЕСЦА ПОДЗВІГУ...

Цікава было б ведаць, якія ўзнагароды будзе мець наша суверэнная дзяржава? Граматы Вярхоўнага Савета, відаць, невялікі стымул. У Расіі і на Украіне ў хуткім часе ўводзяцца ўласныя ордэны і медалі...

А. ГРЫБКОЎ.
Баранавіцкі раён.

Стала вядома, што і ў нас гэтая справа зрушыла з месца. Аддзелам узнагарод Сакратарыята Вярхоўнага Савета Беларусі распрацаваны адпаведны праект. Вышэйшай узнагародай у нас, відаць, будзе ордэн Рэспублікі, а ўзнагароджваць ім будуць толькі за выключныя заслугі і дасягненні. Наступны ордэн — «За мужнасць і адвагу». Няцяжка здагадацца, што ён прызначаецца для ўзнагароджання тых, хто вызначыцца ў розных экстрэмальных сітуацыях, пры абароне рубяжоў нашай краіны, а таксама супрацоўнікаў міліцыі, пажарных і г. д.

Прадугледжваецца таксама ўстанаўленне ордэна Маці (для жанчын, якія нарадзілі і выхавалі больш 5 дзяцей), медаля «За заслугі», захаваецца медаль Францыска Скарыны.

У аддзел узнагарод паступае шмат прапаноў аб тым, якія павінны быць у нас узнагароды, іх назвы, ганаровыя званні, ільготы ў сувязі з гэтым. Канчатковае рашэнне прыме парламент рэспублікі.

АЎТАМАБІЛЬ — НЕ РАСКОША. А ТАМУ...

Як правільна застрахаваць аўтамабіль?

У. ФАМЕНКА.
г. Баранавічы.

Рамонт аўтамашыны цяпер каштуе 20—30 тысяч рублёў. Таму вельмі важна правільна яе застрахаваць. Ёсць розныя варыянты страхавання: ад усіх выпадкаў — 3 працэнты ад кошту аўтамабіля, толькі ад крадзяжу — 2 працэнты. Напрыклад, пры страхоўцы папулярнай сёмай мадэлі «Жыгулёў», якія цяпер каштуюць 170 тысяч рублёў, ад усіх выпадкаў прыйдзецца ўносіць больш як 5 тысяч рублёў у год. А гэта сума, пагадзіцеся, немалая. Ідэальны варыянт, калі 50 працэнтаў яе ўносіць кліент, а яшчэ 50 — страхавая кампанія.

РАДЫЁ

2 ліпеня

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 20.00, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». 8.05 — «Зона асаблівай увагі. Паведамленні з Дзяржкамчарнобыля». 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — «Незабыўнае». Нататкі Ф. Казлоўскага. Перадача 1-я. 10.15 — для дзяцей. «Каток Банця». 10.30 — Л. Васільева. «Страусяня Рокі». Радыёпастаноўка. 11.00 — «Ваша думка, ваша прапанова». Па пісьмах і тэлефонных званках радыёслухачоў. 11.30 — «Справа. Хроніка дзелавога жыцця». 11.40 — «Чалавек. Аўтамабіль. Дарога». 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — эстрадная праграма 15.15 — А. Чэхаў. «Восенню». Апавяданне. 15.36 — «Культура і сучаснасць». Радыёдыялог. 16.05 — А. Грын. «Пунсовыя ветразі». Радыёспектакль. Частка 1-я. 17.00 — «Эканамічны дзённік». 17.40 — «Ад нашага ўласнага карэспандэнта». 18.00 — перадача абласнога радыё. 18.40 — мінскія навіны. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — «Дзень нашага жыцця». 20.05 — вячэрняя казка. 20.25 — па старонках літаратурна-мастацкіх часопісаў «Полымя», «Беларусь», «Маладосць» і «Нёман». 21.00 — «Ад шчырага сэрца». Музычная праграма па пісьмах. 22.00 — «Клопат». Медыцынскі веснік. 22.10 — «Жыццё як яно ёсць». 22.30 — «Дыска-клуб». 23.10 — «Творчасць А. Багатырова». 0.00 — «Начны канал».

НА ДВОР'Е

1 ліпеня

Сёння ўдзень па рэспубліцы гарачае сухое надвор'е. Тэмпература паветра ў Мінску, Віцебску, Магілёве і Гомелі — 26—28, Гродна — 27—29, Брэсце — 28—30 градусаў. У наступныя двое сутак: 2 ліпеня гарачае без ападкаў надвор'е, 3-га ўначы ў паўночна-заходніх раёнах, удзень месцамі па рэспубліцы кароткачасовыя навальнічныя дажджы. Тэмпература паветра ўначы 10—15, удзень 2 ліпеня 25—30, 3-га 18—23 градусы цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

1 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

14.05. Экран — абітурыенту. Беларуская мова.
14.35. Гісторыя.
15.05. Матэматыка.
15.35. «Кветка папараці». Фільм-канцэрт.
16.30. Навіны.
16.35. Фільм — дзецям. «Чырвоныя чаравічкі».
18.00. Шоу-казіно.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. У добры шлях! Прэс-канферэнцыя для выпускнікоў школ па пытаннях працаўладкавання і паступлення ў навучальныя ўстановы. Прамая лінія.
20.15. «Я выбіраю песню». Спявае Алесь Саладуха.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. «Пад Паўночным ззяннем». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
23.25. НІКа.

І канал. Астанкіна

14.00. Навіны.
14.20. Сёння і тады.
14.50. «Небяспечны паварот». Маст. фільм. 1-я частка.
16.00. «Верасовы мёд». Мультфільм.
16.10. Маст. фільм. «Ганна». 2-я серыя.
17.00. Навіны.
17.25. Студыя «Палітыка» паказвае...
17.55. «Крылы, ногі і хвасты». Мультфільм.
18.00. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
18.45. Сустрэча ў Канцэртнай студыі Астанкіна з пісьменнікам А. Панчанкам.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «400 хітрыкаў Віржыні». 5-я серыя.
21.35. Фермата.
21.55. Чорная скрыня.
22.30. Пяць кольцаў.
23.00. Навіны.
23.20. Лімпапо.
23.50. Кальвар-шоу.
0.35. «Джамайка». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

15.00. Там-там-навіны.
15.15. Мульці-пульці.
15.25. «Дзіцячыя мары». (Францыя). 8-я серыя.
15.45. Музыка ў помніках архітэктуры.
16.15. Хрысціянская праграма.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Далёкі Усход». Тэлеагляд.
17.45. Версія.
18.00. Тварам да Расіі.
18.15. «Сёння з вамі я, цыганы». Спявае В. Святлоў.
18.45. «Суддзі». Аб Канстытуцыйным судзе Расіі.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Гульня «Лога».
20.00. «Санта-Барбара».
20.50. «Калігула». Мультфільм для дарослых.
21.00. Канцэрт Зураба Саткілавы.
22.00. Весткі.
22.20. Крымінальныя паведамленні.
22.30. Свет спорту вачамі фірмы «Жылет».
23.00. Тэніс. Уімблдонскі турнір.

2 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Пад Паўночным ззяннем». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
14.05. Экран — абітурыенту. Беларуская мова.
14.35. Гісторыя.
15.05. Матэматыка.
15.35. «Прыроды храм нерукатворны», «Маржы». Дак. фільмы.
16.30. Навіны.
16.35. Фільм — дзецям. «Лёгкія крокі».
18.00. «Трыццаць шэсць радасцей». Дак. фільм.
19.00. Абласныя навіны (Гродна).
19.10. Зачытайце маё пісьмо...
19.15. «Аркестр на далоні». Кінанарыс.
19.25. Рэйцінг.
19.55. Палітычны калейдаскоп.
20.25. Тыдзень беларускага ўрада.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Крок» прадстаўляе...
22.40. Аўтарскі канцэрт Генрыха Вагнера. У перапынку (23.35) — НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. Ранішняя гімнастыка.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.50. Мультфільмы «Дзверы ў сцяне», «Вер-не-вер».
10.30. Канцэрт.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
13.55. Блакнот.
14.00. Навіны.
14.25. Гэта было, было...
14.45. «Небяспечны паварот». Маст. фільм. 2-я частка.
15.35. Тэленарыс пра людзей, якія страцілі слых (з субцітрамі).
16.10. Маст. фільм «Ганна». 3-я серыя.
17.00. Навіны.
17.25. ...Да 16 і старэйшым.
18.05. «Багатыя таксама плачуць».
18.50. Урмас От гутарыць з Канстанцінам Баравым.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «400 хітрыкаў Віржыні». 6-я серыя.
21.40. Фестываль «Белыя ночы» ў Санкт-Пецярбургу.
22.40. Сітуацыя.
23.00. Навіны.
23.20. Акцёрскія вячоркі.
0.10. «Небяспечны паварот». 1-я частка.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Вольны час.
8.10. Без рэтушы.
9.10. Залатая шпора.
9.40. Белая варона.
10.25. Вінілавыя джунглі.
10.55. «Усміхніся нам, Божа».
11.25. «Санта-Барбара».
12.15. «Чароўны бальзам». Мультфільм.
12.25. Восень жыцця.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Там-там-навіны.
15.15. Першы тайм.
15.30. Тэрмінал.
16.00. Тэніс. Уімблдонскі турнір
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Панове-таварышы.
17.15. Расія і свет.
17.45. Парламенцкі веснік.
18.00. Студыя «Нотабене».
18.45. «Суддзі». Аб Канстытуцыйным судзе Расіі.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара».
20.20. Крымінальныя паведамленні.
20.30. У свеце аўта- і мотаспорту.
21.00. «Жыццё Васіля Чакашына».
22.00. Весткі.
22.25. «Капітан Каталкін і іншыя». Шоу-праграма Аляксандра Буйнова.
23.15. Тэніс. Уімблдонскі турнір.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь,
калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Першы намеснік галоўнага рэдактара М. МІХАЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850.
Зак. № 130.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12